

Försäkringsvillkor

FolksamPlan

Försäkringsvillkor 9158
Tjänstepensionsförsäkring samt
privat pensionsförsäkring för näringsidkare

Folksam ömsesidig livförsäkring
Folksam Tjänstepension AB (från och med 2022-11-01)
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)

Försäkringsvillkoren gäller från och med 2017-06-01
Senast uppdaterade 2022-11-01

Folksam

Innehåll

1. Försäkringsavtalet	4
1.1 Försäkringsgivare	4
1.2 Allmänt om försäkringsavtalet	4
1.3 Förmånsgrupp	5
1.4 Vem som kan omfattas av försäkring inom pensionsplanen och när försäkringen börjar gälla	5
1.5 Rätt att förfoga över försäkring	6
1.6 Informationsplikt	6
1.7 Riskprövning	6
1.8 Anmäld lön/arbetsinkomst	7
1.9 Interimslösning	7
1.10 Efterskydd	8
2. Försäkringar i FolksamPlan	8
2.1 Ålderspension	8
2.2 Efterlevandepension i form av återbetalningsskydd	9
2.3 Efterlevandepension i form av familjepension	9
2.4 Sjukförsäkring	10
2.5 Premiefrielseförsäkring	10
2.6 Förmånstagarförordnande	10
3. Ändring av pensionsförsäkring	11
3.1 Höjningsrätt	11
3.2 Ändring av pensionsålder och utbetalningstid för ålderspension	11
3.3 Tillägg och borttag av återbetalningsskydd	11
3.4 Tillägg och borttag av familjepension	11
3.5 Ändring av återbetalningsskydd och familjepension	12
3.6 Folksams ansvar vid ändringen	12
3.7 Överlåtelse, återköp, pantsättning och belåning	12
3.8 Avgift i samband med ändring	13
3.9 Folksams rätt att ändra försäkringen	14
4. Premiebetalning	14
4.1 Beräkning av premiens storlek	15
4.2 Inbetalning av engångspremie	15
4.3 Löpande premiebetalning	15
4.4 Återupplivning	15
4.5 Uppehåll med premieinbetalning vid tjänstledighet	16
4.6 Fribrev	17
5. Ålderspension – traditionell försäkring	17
5.1 Traditionell förvaltning	17
5.2 Garanterat försäkringsbelopp	17
5.3 Överskott	18
5.4 Utbetalningsbelopp för ålderspension	19
5.5 Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd	20
6. Ålderspension – fondförsäkring	20
6.1 Fondförvaltning	20
6.2 Försäkringskapital	21
6.3 Utbetalningsbelopp för ålderspension	22
6.4 Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd	22
6.5 Försäkringens upphörande vid lågt värde	22
7. Familjepension	22
7.1 Rätt till ersättning	23
7.2 Ersättningens storlek	23
7.3 Försäkringens giltighet vid partiell premiefrielse	23
7.4 Höjningsrätt/ändring av försäkringsbelopp	23
7.5 Utbetalningsbelopp för familjepension	24

8. Sjukförsäkring	24
8.1 Rätt till ersättning	24
8.2 Karenstid	24
8.3 Begränsningar i rätten till ersättning	25
8.4 Bedömning av arbetsförmågan	25
8.5 Anmäld lön/arbetsinkomst och ändrade förhållanden före utbetalningstid	26
8.6 Ersättningens storlek	26
8.7 Ersättning vid partiell arbetsförmåga då anställningen upphör	26
8.8 Höjningsrätt/ändring av försäkringsbelopp.....	26
8.9 Ändrade förhållanden före utbetalningstid.....	27
8.10 Ändrade förhållanden under utbetalningstid	27
8.11 Överförsäkring	27
8.12 Utbetalningsbelopp för sjukförsäkring	28
9. Premiefrielseförsäkring	28
9.1 Rätt till ersättning.....	28
9.2 Karenstid.....	29
9.3 Begränsningar i rätten till ersättning	29
9.4 Bedömning av arbetsförmågan	29
9.5 Ersättningens storlek	29
9.6 Premiefrielse och premiebetalning vid partiell arbetsförmåga.....	30
9.7 Höjningsrätt/ändring av försäkringsbelopp.....	30
9.8 Utbetalningsbelopp för premiefrielseförsäkring.....	31
10. Avgifter och skatt	31
10.1 Uttag av avgifter vid traditionell försäkring för ålderspension med eller utan återbetalningsskydd.....	32
10.2 Uttag av avgifter vid fondförsäkring för ålderspension med eller utan återbetalningsskydd.....	32
11. Utbetalning från försäkring	32
11.1 Utbetalning av ålderspension	33
11.2 Utbetalning av efterlevandepension	33
11.3 Utbetalning från sjuk- och premiefrielseförsäkring	33
11.4 Preskriptionsregler	33
11.5 Force majeure.....	33
12. Flytträtt	34
12.1 Flytt från och inom Folksam	34
12.2 Flytt till pensionsförsäkring i Folksam.....	34
13. Årlig information	35
14. Inskränkningar i försäkringens giltighet	35
14.1 Sjukdomar och besvär som visar sig under försäkringstidens första 18 månader	35
14.2 Särskild riskfylld verksamhet	36
14.3 Vistelse utomlands.....	36
14.4 Själv mord.....	36
14.5 Flygning	36
14.6 Grov vårdslöshet	37
14.7 Krig och politiska oroligheter.....	37
14.8 Atomkärnprocess.....	37
14.9 Terroristhandling	37
15. Övrigt	38
15.1 Behandling av personuppgifter	38
15.2 Tillsynsmyndighet.....	38
15.3 Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism	38
15.4 Kontaktuppgifter	38
16. Om vi inte skulle komma överens	39
16.1 Vi vill att du ska vara nöjd	39
16.2 Vänta inte för länge	40
17. Begrepp	40

1. Försäkringsavtalet

1.1 Försäkringsgivare

Försäkringsgivare avseende privat pensionsförsäkring för ålders- och efterlevandepension (i form av återbetalningsskydd) med traditionell förvaltning (traditionell försäkring) samt sjuk-, premiebefrielseförsäkring och familjepension är försäkringsföretaget Folksam ömsesidig livförsäkring, organisationsnummer 502006-1585, nedan kallat Folksam Livförsäkring

Försäkringsgivare avseende privat pensionsförsäkring och tjänstepensionsförsäkring för ålders- och efterlevandepension (i form av återbetalningsskydd) med fondförvaltning (fondförsäkring) är försäkringsföretaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ), organisationsnummer 516401-8607, nedan kallat Folksam Fondförsäkring.

Försäkringsgivare avseende tjänstepensionsförsäkring för ålders- och efterlevandepension (i form av återbetalningsskydd) med traditionell förvaltning (traditionell försäkring) är tjänstepensionsföretaget Folksam Tjänstepension AB, organisationsnummer 559337-6741, nedan kallat Folksam Tjänstepension.

Finansinspektionen ansvarar för tillsynen av företagens verksamhet. För företagens marknadsföring gäller svensk lag. Med Folksam menas i detta försäkringsvillkor samtliga ovanstående företag, om inte annat anges eller framgår av sammanhanget. Folksams adress är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm.

1.2 Allmänt om försäkringsavtalet

Försäkringsavtalet ingås mellan försäkringsgivaren och respektive försäkringstagare.

För försäkring i FolksamPlan gäller vad som anges i

- dessa villkor
- försäkringsbeskedet
- försäkringsavtalet mellan försäkringstagaren och Folksam och de handlingar som hör till detta
- den försäkrades individuella val (i förekommande fall) och eventuella övriga handlingar avseende tecknande, ändring eller komplettering av försäkringsavtalet
- de försäkringstekniska riktlinjer som gäller hos Folksam vid var tidpunkt
- försäkringsavtalslagen och svensk lag i övrigt.

Försäkringstagaren anger i sin ansökan om FolksamPlan vilka försäkringar den försäkrade ska kunna omfattas av. Efter att försäkring beviljats av Folksam framgår av försäkringsbeskedet vilka försäkringar som gäller för den försäkrade.

Förmånstagarförordnandet till förmån för den försäkrade avseende ålderspension och ersättning från sjukförsäkring kan inte ändras eller återkallas.

Avtalet grundar sig på de uppgifter som försäkringstagaren och/eller den försäkrade skriftligen lämnar till Folksam. Om någon lämnad uppgift är oriktig eller ofullständig, gäller vad som anges nedan under 1.7.

Avtalet gäller under avtalad försäkringstid.

	Tjänstepensionsförsäkring	Pensionsförsäkring för enskild näringsidkare/ delägare i handelsbolag/ delägare i kommanditbolag
Försäkringstagare	Arbetsgivaren	Näringsidkaren
Försäkrad	Den anställde	Näringsidkaren
Förmånstagare till/mottagare av ålderspension och ersättning av sjukförsäkring	Den försäkrade	Försäkringstagaren
Förmånstagare till efterlevandepension	Enligt den försäkrades förmånstagarförordnande	Enligt försäkringstagarens förmånstagarförordnande

Särskilt för privat pensionsförsäkring

Enskild näringsidkare/delägare i handelsbolag/delägare i kommanditbolag som ingår avtal om FolksamPlan är förutom försäkrad även försäkringstagare, det vill säga ägare till försäkringen. Försäkringstagaren har rätt att förfoga över försäkringen och i tillämpliga delar ändra den på det sätt som i övrigt anges för försäkrad i dessa villkor.

Om försäkringen överläts övergår rätten att förfoga över försäkringen till den nye försäkringsstagaren. Ny försäkringstagare har, i den mån det är möjligt, rätt att

- ändra utbetalningstidpunkt för ålderspension och/eller utbetalningstidens längd. Se även 2.1 och 3.2
- välja kortare eller längre utbetalningstid för återbetalningsskydd eller välja bort återbetalningsskydd, dock ej att lägga till återbetalningsskydd
- ändra förmånstagarförordnande för efterlevandepension. Se 2.6
- vid fondförsäkring även ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonderna samt byta fonder.

Kontrolluppgifter

Folksam lämnar kontrolluppgifter till Skatteverket enligt skatteförfarandelagen.

1.3 Förmånsgrupp

Varje försäkrad tillhör en så kallad förmånsgrupp som Folksam registrerar i samband med att avtal om FolksamPlan ingås. Försäkrade med samma typ av försäkringar kan tillhöra en och samma förmånsgrupp.

För förmånsgruppen ska gälla gemensam grund. Med detta avses att de personer som ingår i gruppen exempelvis utgörs av samtliga anställda hos försäkringstagaren eller har likartade arbetsuppgifter, befattningar eller funktioner. Försäkringstagaren anger i sin ansökan om FolksamPlan vilken förmånsgrupp den försäkrade efter Folksams godkännande ska ingå i.

Önskemål om vilka försäkringar och storleken på de förmåner som kan gälla för förmånsgruppen anges av försäkringstagaren och ska godkännas av Folksam. Anslutningsregler för pensionsplanen, de regler som gäller för att den försäkrade ska kunna tillhöra viss förmånsgrupp samt risk- och hälsoprövningsregler följer av Folksams vid var tidpunkt gällande regelverk för FolksamPlan samt regelverk för riskbedömning.

1.4 Vem som kan omfattas av försäkring inom pensionsplanen och när försäkringen börjar gälla

Försäkrad omfattas av försäkring inom FolksamPlan tidigast från 16 års ålder.

Om försäkring inom FolksamPlan tecknas med engångsinbetalning börjar försäkringen gälla tidigast den dag inbetalningen inkommit till Folksam.

För engångsbetald försäkring inom FolksamPlan gäller att försäkringen träder i kraft den dag betalningen inkommit till Folksam eller den senare dag som anges i ansökan om försäkring. Försäkring som inte är engångsbetald träder i kraft dagen efter att försäkringstagaren ansökte om försäkringen eller den senare dag som anges i ansökan.

En förutsättning för att försäkring ska träda i kraft är dock att försäkringen enligt tillämpade bedömningsregler kan beviljas mot normal premie och utan förbehåll.

Om försäkrad ska anslutas till interimslösning, se 1.9, får denne omfattas av annan försäkring i FolksamPlan än ålderspension från och med den i ansökan angivna inträdesdagen, förutsatt att avtal om FolksamPlan då redan ingåtts mellan Folksam och arbetsgivaren, att anmälan om den försäkrades inträde kommer in till Folksam inom 30 dagar från den angivna inträdesdagen samt att Folksam godkänner den försäkrades hälsa. Om anmälan kommer in senare än 30 dagar från inträdesdagen krävs för anslutning till annan försäkring i FolksamPlan än ålderspension att denne genomgår hälsoprövning med av Folksam godkänt resultat.

Om Folksam enligt tillämpade regler ska återförsäkra del av försäkringen inträder ansvarigheten i den delen först när återförsäkringen är beviljad. Kan försäkringen beviljas endast mot förhöjd premie eller med särskilda förbehåll inträder Folksams ansvar dagen efter att försäkringstagaren antagit och accepterat erbjudandet om försäkring enligt dessa villkor.

1.5 Rätt att förfoga över försäkring

Försäkringstagaren har rätt att förfoga över försäkringen, dock inte på sätt som inskränker oåterkallelig förmånstagares rätt eller som i övrigt strider mot dessa villkor.

Den försäkrade har, i den mån det är möjligt, rätt att

- ändra utbetalningstidpunkt för ålderspension och/eller utbetalningstidens längd. Se även 2.1 och 3.2
- före utbetalningstidpunkten lägga till återbetalningsskydd. Se 3.3
- välja kortare eller längre utbetalningstid för återbetalningsskydd eller välja bort återbetalningsskydd
- ändra förmånstagarförordnande för efterlevandepension. Se 2.6
- i samband med anställningens upphörande få äganderätten av försäkring överlåten till ny arbetsgivare. Se 3.7
- vid fondförsäkring även ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonderna, ändra framtida köpfördelning samt byta fonder.

Vissa ändringar kräver hälsoprövning.

Förmånstagare till efterlevandepension har, i den mån det är möjligt, rätt att vid den försäkrades död

- skjuta upp utbetalningarna. Se 2.2 och 3.5
- ändra utbetalningstiden. Se 2.2 och 3.5
- vid fondförsäkring även ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonderna samt byta fonder. Se 3.5 och 6.1.

1.6 Informationsplikt

Försäkringstagaren/arbetsgivaren ansvarar för att Folksam erhåller information om

- vilka personer som ska omfattas av försäkringarna i planen och deras inträdesdag i dessa
- vilken förmånsgrupp den försäkrade ska tillhöra
- försäkrads pensionsmedförande lön eller arbetsinkomst, om denna uppgift har betydelse för försäkringsskyddet
- stadigvarande förändringar i den försäkrades arbetsinkomst eller sjukförmåner
- nedsättning av den försäkrades arbetsförmåga samt förändringar i graden av arbetsoförmåga
- tjänstlediga som omfattas av pensionsplanen, om dessa uppgifter har betydelse för försäkringsskyddet
- vilka försäkrade som slutar sin anställning
- försäkrads dödsfall
- annat förhållande som kan påverka försäkringsskyddet.

1.7 Riskprövning

För prövning av ansökan om försäkring eller om ändring av försäkring har Folksam rätt att begära in uppgifter om den försäkrades hälsotillstånd. Folksam har även rätt att inhämta information om försäkringstagarens och den försäkrades ekonomiska förhållanden eller andra förhållanden som kan påverka Folksams risktagande. Med hänsyn till innehållet i inkomna handlingar samt eventuella tidigare tecknade försäkringar beslutar Folksam om och på vilka villkor försäkring eller ändring av försäkring kan beviljas. Uppgifterna får användas av såväl Folksam Livförsäkring, Folksam Fondförsäkring som Folksam Tjänstepension.

För att få omfattas av ålderspensionsförsäkringen krävs ingen prövning av den försäkrades hälsa. För att få omfattas av övriga försäkringar i FolksamPlan måste den försäkrade i vissa fall ha genomgått hälsoprövning med godkänt resultat.

I de fall de önskade försäkringsbeloppen vid nyteckning av försäkring eller höjning av försäkringsbelopp överskrider de vid var tid gällande gränser som Folksam tillämpar för krav på hälsoprövning, har Folksam rätt att kräva att den försäkrade ska genomgå sådan hälsoprövning med godkänt resultat innan försäkringen eller ändringen av försäkringsbeloppet träder i kraft. Vid bedömning av gräns för krav på hälsoprövning har Folksam rätt att göra en sammanläggning av samtliga försäkringar som den försäkrade omfattas av hos Folksam, inklusive mottagen återförsäkring.

I vissa fall kan Folksam bevilja försäkring eller medge ändring av försäkring under förutsättning att den försäkrade är fullt arbetsför. Även om den försäkrade uppfyller kraven för full arbetsförhet, kan dock hälsoprövning krävas med hänsyn till den försäkrades ålder och försäkringsbeloppets storlek.

Hälsoprövning krävs alltid om försäkrad som var anställd vid arbetsgivarens anslutning till FolksamPlan ska omfattas av försäkringarna från en senare tidpunkt. Motsvarande gäller även vid privat pensionsförsäkring för näringsidkare samt om nyanställd som får omfattas av interimslösning anmäls till FolksamPlan senare än tre månader efter anställningsdagen.

Oriktiga uppgifter

Försäkringsavtalet grundas på de uppgifter som försäkringstagaren och/eller den försäkrade har lämnat till Folksam. Om någon uppgift som försäkringstagaren eller den försäkrade skriftligen eller på annat sätt enligt avtal lämnat är oriktig eller ofullständig, gäller vad som anges för sådant fall i försäkringsavtalslagen och i dessa villkor.

Om oriktiga uppgifter enligt försäkringsavtalslagen lämnats och riktiga uppgifter hade lett till förbehåll avseende försäkringens giltighet gäller försäkringen med sådant förbehåll. Om riktiga uppgifter hade lett till förhöjd premie nedsätts försäkringsbeloppet i motsvarande mån. Om riktig uppgift hade lett till att försäkringen inte beviljats, kan avtalet vara ogiltigt och/eller Folksam vara fritt från ansvar för inträffat försäkringsfall. Inbetalda riskpremier för förfluten tid återbetalas inte.

Om försäkringsavtalet är ogiltigt eller Folksam är fritt från ansvar enligt försäkringsavtalslagen, är Folksams betalningsskyldighet inskränkt till ett belopp motsvarande högst återköpsvärdet för försäkringen.

Beträffande oriktiga uppgifter som lämnats om den försäkrades arbetsinkomst eller sjukförmåner, se även Överförsäkring punkt 8.11.

1.8 Anmäld lön/arbetsinkomst

Den pensionsmedförande lön/arbetsinkomst som anmälts till Folksam kan komma att ligga till grund för beräkning av möjligt försäkringsbelopp. Den anmälda lönen/arbetsinkomsten ska på begäran kunna styrkas. Den anmälda lönen/arbetsinkomsten påverkar försäkringskyddet från och med dagen efter att anmälan om ändringen gjorts till Folksam. Detta gäller dock inte om försäkringstagaren har begärt att ändringen ska träda i kraft senare.

1.9 Interimslösning

Vid avtal om FolksamPlan som innefattar sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring kan Folksam och försäkringstagaren, enligt de regler som Folksam vid var tidpunkt tillämpar, komma överens om att en interimslösning ska ingå i pensionsplanen. En förutsättning för att interimslösningen ska gälla är att den försäkrade är fullt arbetsför. Vidare måste försäkringstagaren inom 30 dagar från den försäkrades inträdesdag anmäla till Folksam att denne ska omfattas av försäkringen.

Interimslösningen omfattar familjepension enligt 7. med den risksumma Folksam erbjuder vid den tidpunkt försäkringstagaren anmäler till Folksam att den försäkrade ska omfattas av försäkringen. Under tid med interimslösning gäller även sådan försäkring för ålderspension samt sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring som i övrigt gäller för förmånsgruppen.

Interimslösningen gäller om den försäkrade drabbas av arbetsoförmåga eller avlider innan fullständiga ansökningshandlingar har inkommit till Folksam eller om första inbetalningen inte har inkommit till Folksam. Interimslösningen gäller fram till dess att den försäkrades individuella val trätt i kraft, dock högst i 90 dagar från den försäkrades inträdesdag i försäkringen.

Om Folksam i samband med att avtal om FolksamPlan ingås medger detta, kan försäkrad som omfattas av interimslösning, genom individuellt val inom 90 dagar från inträdesdagen lägga till familjepension upp till den gräns som godkänts för förmånsgruppen som den försäkrade tillhör. Individuellt val träder i kraft tidigast från den dag valet inkommit till Folksam.

När interimslösningen upphör att gälla för den försäkrade omfattas denne inte längre av familjepension enligt stycke 2 ovan. I stället träder den förvalda pensionsmodell som försäkringstagaren tecknat för den försäkrade i kraft.

Företagare kan aldrig omfattas av interimslösning.

En försäkrad omfattas inte av interimslösning om det från inträdesdagen i försäkringen är mindre än 90 dagar kvar fram till månaden för ordinarie pensionsålder enligt försäkringsavtalet.

1.10 Efterskydd

Med efterskydd menas att försäkringsskyddet, helt eller delvis, fortsätter att gälla under en viss tid efter det att den försäkrades anställning har upphört hos försäkringstagaren.

Efterskyddet omfattar familjepension och sjukförsäkring om den försäkrade omfattats av dessa vid tidpunkten för anställningens upphörande.

Rätten till efterskydd gäller i 90 dagar från att den försäkrade avgår ur tjänst. En förutsättning för att efterskyddet ska gälla är att försäkringarna omedelbart dessförinnan varit i kraft minst ett år och att premien är betalad intill den tidpunkt då anställningen upphörde.

Efterskydd gäller i 90 dagar, räknat från det att den försäkrades anställning upphört. Det upphör dock omedelbart om den försäkrade inom denna tid får en ny anställning, påbörjar annan yrkesverksamhet, uppnår ordinarie pensionsålder enligt försäkringsavtalet eller fyller 65 år.

Företagare saknar rätt till efterskydd.

Vid återköp eller flytt från Folksam finns inte rätt till efterskydd.

2. Försäkringar i FolksamPlan

Ålderspension i FolksamPlan kan tryggas i traditionell försäkring och/eller i fondförsäkring. Ålderspensionen kan tecknas med eller utan återbetalningsskydd. Därutöver kan FolksamPlan innehålla efterlevandepension i form av familjepension samt sjuk- och premiefrielseförsäkring.

Vilka försäkringar den försäkrade har rätt till framgår av avtalet om FolksamPlan och av vad som anges för förmånsgruppen.

Premien för ålderspension samt försäkringsbeloppen för övriga försäkringar framgår av ansökan.

Försäkringstagaren och i vissa fall den försäkrade och dennes förmånstagare kan under vissa förutsättningar begära att avtalet ska ändras, till exempel vad gäller utbetalningstidpunkt och utbetalningstidens längd. Ändring av gällande försäkringsavtal kan göras, i den mån detta är möjligt enligt dessa försäkringsvillkor och enligt de regler Folksam tillämpar vid ändringstidpunkten. Vissa ändringar kräver hälsoprövning.

Av försäkringsbeskedet framgår vilka försäkringar FolksamPlan för den försäkrade innehåller.

Från vilken tidpunkt gäller ändring?

Ändring av försäkringsavtal i form av tillägg, borttag eller ändring av återbetalningsskydd, familjepension, sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring gäller tidigast från dagen efter att försäkringstagaren eller den försäkrade ansökte om ändringen.

2.1 Ålderspension

Ålderspension betalas ut från och med den månad avtalad pensionsålder enligt försäkringsavtalet uppnås.

Utbetalning av ålderspension sker så länge den försäkrade lever om inte annan utbetalningstid valts.

Utbetalning kan ske tidigast från och med den månad den försäkrade uppnår 55 års ålder och utbetalningstiden kan ändras till att vara längst fem år, i undantagsfall tre år, se 3.2.

Den försäkrade har, i den mån det är möjligt, rätt att ändra utbetalningstidpunkt och/eller utbetalningstidens längd, se 3.2.

För ytterligare beskrivning av ålderspension, se 5 och 6.

2.2 Efterlevandepension i form av återbetalningsskydd

Ålderspensionen är förenad med ett återbetalningsskydd, om inte försäkringstagaren eller den försäkrade vid tecknandet valt att teckna ålderspension utan återbetalningsskydd eller senare tagit bort återbetalningsskyddet. Återbetalningsskydd innebär att efter den försäkrades dödsfall sker utbetalningar till insatta förmånstagare.

För att återbetalningsskydd ska gälla måste den avtalade utbetalningstiden för ålderspension vara minst fem år.

Rätt till utbetalning från återbetalningsskyddet inträder månaden efter den försäkrades dödsfall.

Utbetalning från återbetalningsskyddet sker i högst 20 år men upphör dock alltid senast då den försäkrade skulle ha fyllt 90 år eller om det inte längre finns någon förmånstagare i livet.

Den försäkrade kan när som helst ta bort återbetalningsskyddet. Det går också senare att under vissa förutsättningar lägga till återbetalningsskydd, se 3.3.

Förmånstagares ändringsrätt

Förmånstagare till återbetalningsskyddet har, i den mån det är möjligt, vid den försäkrades död rätt att skjuta upp utbetalningarna eller ändra utbetalningstiden, se 3.5.

Om försäkringen omfattar återbetalningsskydd

Vid den försäkrades dödsfall innan ålderspension börjat betalas ut

Om ålderspension skulle ha betalats ut livsvarigt till den försäkrade betalas återbetalningsskyddet ut till förmånstagare i 20 års tid. Den försäkrade kan dock välja att återbetalningsskyddet ska betalas ut under kortare tid än 20 år, dock minst i fem år.

Skulle ålderspensionen ha betalats ut under begränsad tid, dock i minst fem år, betalas återbetalningsskyddet ut till förmånstagare under lika lång tid som skulle gällt för ålderspensionen.

Återbetalningsskyddet upphör dock alltid att betalas ut senast då den försäkrade skulle ha fyllt 90 år eller om det inte längre finns någon förmånstagare i livet.

Vid den försäkrades dödsfall efter det att ålderspension börjat betalas ut

Om ålderspension skulle ha betalats ut livsvarigt fortsätter utbetalningarna, nu till förmånstagare, tills utbetalning skett sammanlagt i 20 år. Den försäkrade kan dock välja att återbetalningsskyddet ska betalas ut under kortare tid än 20 år, dock minst i fem år.

Skulle ålderspensionen ha betalats ut under begränsad tid, dock i minst fem år, fortsätter utbetalningarna, nu till förmånstagare, under den resterande tid som skulle ha gällt för ålderspensionen.

Om försäkringen inte omfattar återbetalningsskydd

Om ålderspensionen inte är förenad med återbetalningsskydd upphör försäkringen vid den försäkrades dödsfall och inga utbetalningar görs därefter.

2.3 Efterlevandepension i form av familjepension

Familjepension innebär att efter den försäkrades dödsfall sker utbetalning av ett avtalat försäkringsbelopp till insatta förmånstagare.

Rätt till utbetalning av familjepension inträder månaden efter den försäkrades dödsfall och upphör senast månaden innan den försäkrade skulle ha fyllt 67 år.

Familjepension betalas ut i fem år men upphör dock alltid om det inte längre finns någon förmånstagare i livet.

Förmånstagares ändringsrätt

Förmånstagare till familjepensionen har vid den försäkrades död under vissa förutsättningar rätt att skjuta upp utbetalningarna eller ändra utbetalningstiden, se 3.5.

För ytterligare beskrivning av familjepension, se 7.

2.4 Sjukförsäkring

Utbetalning görs till den försäkrade vid arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfallsskada som varar längre tid än karenstiden.

Utbetalning från sjukförsäkring upphör senast månaden innan den försäkrade fyller 65 år. För ytterligare beskrivning av sjukförsäkring, se 8.

2.5 Premiefrielseförsäkring

Premiefrielse innebär att skyldigheten att betala premie helt eller delvis upphör utan att försäkringen i övrigt påverkas av detta. Försäkringstagaren får premiefrielse om den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt i den omfattning som anges i dessa villkor och nedsättningen varar under längre tid än karenstiden.

Premiefrielsen upphör senast månaden innan den försäkrade fyller 65 år. För ytterligare beskrivning av premiefrielseförsäkring, se 9.

2.6 Förmånstagarförordnande

Alderspension

Vid arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring är den försäkrade förmånstagare till ålderspensionen. Detta förordnande får inte ändras eller återkallas. Avser ålderspensionen enskild näringsidkare eller delägare i handelsbolag eller delägare i kommanditbolag utbetalas ålderspensionen till denne som försäkringstagare.

Efterlevandepension

För återbetalningsskydd och familjepension vid privat pensionsförsäkring har endast försäkringstagaren rätt att sätta in förmånstagare.

För återbetalningsskydd och familjepension vid tjänstepensionsförsäkring har endast den försäkrade rätt att sätta in förmånstagare.

Generellt förmånstagarförordnande

För försäkringarna gäller följande generella förmånstagarförordnande, om den som har rätt att ändra förmånstagarförordnandet inte har upprättat ett särskilt förmånstagarförordnande.

Förmånstagare vid den försäkrades dödsfall är

- i första hand den försäkrades make eller sambo
- i andra hand den försäkrades barn.

Med make avses även registrerad partner.

Särskilt förordnande

Försäkrad som vill ändra det generella förmånstagarförordnandet måste göra det genom att skriftligen anmäla ett särskilt förmånstagarförordnande till Folksam. Anmälan, som ska vara egenhändigt undertecknad, kan göras i samband med tecknandet av försäkringen eller senare. Förordnandet kan inte utfärdas eller ändras genom testamente.

Den försäkrade kan ändra förmånstagare inom kretsen av möjliga förmånstagare enligt inkomstskattelagen. Förutom den försäkrades make, registrerad partner, sambo och barn kan den försäkrade sätta in följande personer som förmånstagare

- före detta make, före detta registrerad partner eller före detta sambo
- fosterbarn till den försäkrade
- barn, styvbarn eller fosterbarn till make, registrerad partner, sambo, före detta make, före detta registrerad partner eller före detta sambo.

Förordnande som omfattar annan person är i den delen utan verkan. Om förmånstagare saknas efter den försäkrades död, upphör försäkringen att gälla.

Förmånstagens avstående efter den försäkrades död

Avstår förmånstagare helt eller delvis från sin rätt, inträder i dennes ställe den/de som enligt förordnandet skulle fått utbetalningsbeloppet om den avstående varit avliden.

Omfattar ett förordnande i första hand flera personer, inträder förmånstagare i andra hand först när samtliga förmånstagare enligt förordnandet i första hand avlidit eller avstått från sin rätt, om inte annat framgår av förordnandet.

Den förmånstagare som avstått sin rätt återinträder om andra förmånstagare saknas.

3. Ändring av pensionsförsäkring

Ändring av försäkring i FolksamPlan görs utifrån vid var tidpunkt gällande regelverk.

3.1 Höjningsrätt

Rätt att höja premiebelopp för ålderspension och belopp för riskskydd finns enligt de bestämmelser som vid var tidpunkt tillämpas av Folksam.

3.2 Ändring av pensionsålder och utbetalningstid för ålderspension

Lägsta möjliga pensionsålder är 55 år och högsta 85 år.

För att få avkorta utbetalningstiden krävs i vissa fall hälsoprövning. Kortaste utbetalningstid är fem år men om ålderspensionen ska upphöra när den försäkrade fyller 65 år, får utbetalningstiden vara lägst tre år.

Om försäkringen innehåller återbetalningsskydd och ålderspensionen ändras till att betalas ut under kortare tid än fem år upphör återbetalningsskyddet att gälla.

En ändring av pensionsålder och utbetalningstid kan endast göras innan utbetalningar har påbörjats.

Vid ändring av pensionsåldern eller utbetalningstiden förändras utbetalningsbeloppet.

3.3 Tillägg och borttag av återbetalningsskydd

Tillägg av återbetalningsskydd

Den försäkrade har rätt att före den avtalade pensionsåldern enligt försäkringsavtalet komplettera ålderspensionen med ett återbetalningsskydd enligt vad som framgår nedan. Tillägget kan göras vid försäkringens tecknande eller vid en senare tidpunkt. Om återbetalningsskydd läggs till förändras utbetalningsbeloppet.

För att återbetalningsskydd ska kunna läggas till och upprätthållas måste den avtalade utbetalningstiden för ålderspension vara minst fem år.

Tillägg av återbetalningsskydd för kommande premier får alltid göras utan hälsoprövning. I dessa fall skapas en separat försäkring för ålderspension med återbetalningsskydd.

Enligt familjeoption

Den försäkrade får utan hälsoprövning lägga till återbetalningsskydd för uppsamlat försäkringskapital inom ett år från det att den försäkrade gift sig, blivit sambo eller fått barn. För att optionen ska gälla ska tillägget göras före den ordinarie pensionsåldern enligt försäkringsavtalet.

I övriga fall

Den försäkrade får även i övriga fall före den ordinarie pensionsåldern enligt försäkringsavtalet lägga till återbetalningsskydd för uppsamlat försäkringskapital under förutsättning att den försäkrade genomgår hälsoprövning med godkänt resultat.

Borttag av återbetalningsskydd

Om försäkringen innehåller återbetalningsskydd kan den försäkrade välja att när som helst ta bort detta. Tas återbetalningsskydd bort förändras utbetalningsbeloppet.

3.4 Tillägg och borttag av familjepension

Tillägg av familjepension

Under förutsättning att försäkringstagaren och Folksam medger det kan den försäkrade lägga till familjepension upp till den gräns som godkänts för förmånsgruppen som den försäkrade tillhör.

Under tid med interimslösning

Den försäkrade får utan hälsoprövning under tid med interimslösning lägga till familjepensionen utan hälsoprövning.

Enligt familjeoption

Den försäkrade får utan hälsoprövning inom ett år från det att den försäkrade gift sig, blivit sambo eller fått barn lägga till familjepensionen. För att optionen ska gälla ska tillägget göras före den ordinarie pensionsåldern enligt försäkringsavtalet.

I övriga fall

Den försäkrade får även i övriga fall, före den ordinarie pensionsåldern enligt försäkringsavtalet, lägga till familjepensionen under förutsättning att den försäkrade genomgår hälsoprövning med godkänt resultat.

Borttag av familjepension

Om pensionsplanen innehåller familjepension kan den försäkrade välja att när som helst ta bort denna.

3.5 Ändring av återbetalningsskydd och familjepension

Förmånstagare till återbetalningsskydd och familjepension har vid den försäkrades död rätt att skjuta upp utbetalningarna eller ändra utbetalningstiden i den mån det är möjligt i försäkringen och förenligt med inkomstskattelagen. Ändring kan endast göras innan utbetalningar har påbörjats.

Återbetalningsskydd och familjepension betalas ut i högst 20 år men upphör dock alltid senast då den försäkrade skulle ha fyllt 90 år.

Om utbetalningarna skjuts upp eller ändring sker av utbetalningstiden förändras utbetalningsbeloppet.

Fondbyte och ändring av fondfördelning för återbetalningsskydd

Om ålderspension tryggas i fondförsäkring har förmånstagare till återbetalningsskyddet efter den försäkrades död rätt att ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonderna och byta fonder. Sådan ändring eller fondbyte genomförs så snart som möjligt efter att Folksam tagit emot begäran, dock tidigast när regleringen av försäkringsfallet är klar.

3.6 Folksams ansvar vid ändringen

En ändring av försäkringsskyddets omfattning träder i kraft dagen efter att försäkringstagaren eller den försäkrade ansökte om ändringen, under förutsättning att ändringen kan beviljas på normala villkor och att det inte begärts att ändringen ska träda i kraft senare.

Om Folksam enligt tillämpade regler ska återförsäkra del av försäkringen på grund av dess storlek, inträder ansvarigheten dock först när återförsäkringen beviljats.

Kan ändringen beviljas endast mot förhöjd premie eller med förbehåll, inträder Folksams ansvarighet dagen efter att försäkringstagaren antagit och accepterat erbjudandet om försäkring enligt dessa villkor.

3.7 Överlåtelse, återköp, pantsättning och belåning

Överlåtelse

Försäkringarna i pensionsplanen får inte överlåtas i den mån detta skulle strida mot inkomstskattelagen. Överlåtelse kan därför endast ske

- till följd av ändring av anställningsförhållanden, under förutsättning att försäkringen före eller efter överlåtelsen är en tjänstepensionsförsäkring
- på grund av utmätning, ackord eller konkurs, eller
- genom bodelning.

Överlåtelse av privat pensionsförsäkring till arbetsgivare kan inte ske.

Vid överlåtelse av privat pensionsförsäkring kan fortsatt premiebetalning inte ske.

Om överlåtelse av tjänstepensionsförsäkring medges till den försäkrade kan fortsatt premiebetalning inte ske.

För att tjänstepensionsförsäkring i pensionsplanen ska kunna överlåtas till annan arbetsgivare krävs att den efter överlåtelsen fortfarande ingår i FolksamPlan och att den nye försäkringstagaren åtar sig att fortsätta betala avtalad premie. Innan överlåtelse sker ska fakturerad premie för försäkringen vara fullt betald intill tidpunkten för överlåtelsen. Dessutom krävs att försäkringen efter överlåtelsen är av samma typ som innan. Detta innebär att försäkringen med hänsyn till Folksams vid var tidpunkt gällande beräkningsparametrar och regler för riskbedömning samt produkterbjudande ingår i motsvarande koncept som Folksam erbjuder för Individuell tjänstepension, Individuell pension, Alternativ pensionslösning, Löneväxling eller Bonusväxling samt kan behålla motsvarande premietyp och oförändrade avgiftsnivåer.

Återköp

Med återköp menas att Folksam helt eller delvis köper tillbaka försäkringsavtalet före den tidpunkt då det löper ut. Enligt försäkringsavtalslagen är återköp inte tillåtet under det första försäkringsåret. Pensionsförsäkringar kan i princip inte återköpas. Återköp kan endast bli aktuellt i de fall då det är förenligt med inkomstskattelagen och de regler Folksam tillämpar vid återköpstidpunkten. Vid arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring krävs samtycke av den försäkrade.

Återköp kan inte ske av försäkring som endast innehåller ålderspension, det vill säga saknar återbetalningsskydd. Den försäkrade har rätt att före den avtalade pensionsåldern enligt försäkringsavtalet komplettera ålderspensionen med ett återbetalningsskydd. Det krävs då att den försäkrade genomgår en hälsoprövning med godkänt resultat. Det kan finnas möjlighet att komplettera ålderspensionen med ett återbetalningsskydd utan hälsoprövning på grund av familjeoption enligt 3.3.

Under utbetalningstid gäller dessutom att återköp inte är tillåtet för försäkring med livsvarig ålderspension eller under de fem första utbetalningsåren, oavsett om försäkringen i dessa fall innehåller återbetalningsskydd.

Vid återköp av försäkring med ålderspension upphör återbetalningsskydd, familjepension, sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring att gälla.

Vid återköp av traditionell försäkring i Folksam Livförsäkring respektive Folksam Tjänstepension utbetalas ett värde motsvarande försäkringskapitalet, efter avdrag för eventuella justeringar, upplupna försäkringsavgifter och skatter samt återköpsavgift. Det återköpsbara försäkringskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade försäkringskapitalet. Läs mer om justeringar under 5.3.

Vid återköp av fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring utbetalas ett värde motsvarande fondandelarnas värde vid försäljningen, efter avdrag för eventuella upplupna avgifter och skatter samt återköpsavgift. Det återköpsbara värdet kan därför vara ett annat än det redovisade fondvärdet.

För fondförsäkring består återköpsavgiften av en administrativ avgift. Om fondförsäkringens värde uppgår till högst ett prisbasbelopp, tas vid återköp ingen återköpsavgift ut. För traditionell försäkring består återköpsavgiften av en administrativ avgift samt i vissa fall av en avgift som ska täcka kvarvarande anskaffningskostnader. Kvarvarande anskaffningskostnader kan avse lön till Folksams försäkringsrådgivare eller ersättning till förmedlare för rådgivning, och är kostnader som vid tidpunkten för återköpet ännu inte hunnits täckas genom försäkringsavgift. Folksam har rätt att ändra avgiften och sättet att ta ut den. Se aktuella återköpsavgifter som finns på [folksam.se](https://www.folksam.se).

Pantsättning och belåning

Försäkring i FolksamPlan får inte pantsättas eller belånas. Den får inte heller ändras på ett sådant sätt att den inte längre uppfyller villkoren för en pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen.

3.8 Avgift i samband med ändring

Vid ändring av försäkring som begärts av försäkringstagaren eller den försäkrade har Folksam rätt att ta ut en avgift med anledning av ändringen.

3.9 Folksams rätt att ändra försäkringen

Folksam har rätt att under försäkringstiden ändra försäkringsvillkoren och försäkringsavtalet i övrigt om det är nödvändigt på grund av ändrad lagstiftning, myndigheters föreskrifter eller ändrad rättstillämpning. Detsamma gäller om en sådan rätt särskilt avtalats eller om förutsättningarna för avtalet förändrats på så sätt att en ändring i försäkringsvillkoren behövs av försäkringstekniska skäl, på grund av försäkringens art eller om ändring i försäkringsvillkoren är nödvändig på grund av någon annan särskild omständighet.

För traditionell försäkring finns vidare en sådan rätt till ändring bland annat om den behövs för att uppfylla kravet på god standard på kontroll över försäkringsrisker, investeringsrisker/placeringsrisker och verksamhetsrisker samt i den utsträckning det krävs för att upprätthålla en skälig prissättning och skälig fördelning av risker samt överskott inom försäkringstagarkollektivet.

En ändring av försäkringen träder normalt i kraft vid nästa premiebetalningsperiod eller vid den tidpunkt som följer av lag eller myndighets föreskrift. En ändring som kan anses vara obetydlig eller till fördel för försäkringstagarna får genomföras utan särskild information.

Om den försäkrades pensionsmedförande lön/arbetsinkomst sänks under försäkringstiden har Folksam rätt att minska avtalat försäkringsbelopp som kan komma att utbetalas med anledning av den försäkrades arbetsoförmåga eller dödsfall. Minskningen av försäkringsbeloppen sker enligt de bestämmelser som vid var tidpunkt gäller hos Folksam.

Folksam förbehåller sig rätten att ändra försäkringsvillkor för familjepension samt sjuk- och premiefrielseförsäkring per den 1 januari varje år (årsförfallodagen).

4. Premiebetalning

Premie till försäkringen betalas av försäkringstagaren. Om försäkringstagaren enligt avtalet endast ska betala en premie kallas denna engångspremie. Om det enligt avtalet ska betalas flera premier kallas dessa löpande engångspremier.

Beträffande konsekvenserna av utebliven premiebetalning, se 4.3.

All avtalad premieinbetalning ska ske med angivande av fakturanummer. Vid inbetalning utöver avtalad premie ska försäkringsnummer anges. Om faktura- eller försäkringsnummer saknas eller är felaktigt eller oläsligt på betalningshandlingen, eller om inbetalningen gjorts med felaktigt belopp eller av andra orsaker inte kan hänföras till rätt försäkring och felet inte beror på Folksams handläggning, görs placering när inbetalningen identifierats. Fram till dess att placering av premie har verkställts förblir betalningen oplacerad och Folksam ansvarar inte för eventuell värdförändring.

Placering av premie vid inbetalning med felaktigt belopp görs i enlighet med de rutiner som Folksam vid var tid tillämpar. Det innebär för närvarande följande.

Om betalning av faktura gjorts med för högt belopp placeras fakturabeloppet på försäkringen så snart det är möjligt. Överskjutande saldo tillgodoräknas försäkringstagaren vid kommande faktura.

Om betalning av faktura gjorts med för lågt belopp placeras beloppet på försäkringen först när beloppet tillsammans med övriga oplacerade betalningar motsvarar hela fakturabeloppet. Om tillräckliga sådana betalningar inte gjorts fakturerar Folksam försäkringstagaren för utestående belopp vid kommande debiteringstillfälle och beloppen placeras på försäkringen när de tillsammans motsvarar hela fakturabeloppet.

4.1 Beräkning av premiens storlek

Alderspension

Premien gäller med den nivå som försäkringstagaren bestämt ska gälla för den förmånsgrupp som den försäkrade tillhör. Folksam har rätt att bestämma att premie för ålderspension inte får understiga ett visst belopp.

Familjepension samt sjuk- och premiebefrielseförsäkring

Premien beräknas utifrån Folksams antaganden om riskkostnader, driftskostnader, den försäkrades aktuella ålder samt andra faktorer som har påverkan på den risk som försäkringsskyddet medför, samt försäkringsbeloppets storlek. Vid försäkring kopplad till ett anställningsförhållande tillkommer kön som en faktor i beräkningen. För familjepension tas även hänsyn till avkastningsskatt som Folksam betalar. Premien räknas normalt om varje år per den 1 januari under försäkringstiden utifrån en årlig översyn av beräkningsparametrar samt aktuell ålder för den försäkrade.

Folksam har också rätt att utan uppsägning löpande ändra premiens storlek till följd av förändrade antaganden om driftskostnader, sjuklighet eller dödlighet bland de försäkrade.

Folksam har rätt att bestämma ett visst minsta försäkringsbelopp.

4.2 Inbetalning av engångspremie

Engångspremien ska betalas senast den dag som anges i fakturan.

4.3 Löpande premiebetalning

När försäkring tecknas bestäms premiens storlek och premiebetalningsterminen. Om inte annat har avtalats görs inbetalning månadsvis. Premien ska betalas senast den dag som anges i fakturan.

Första inbetalning av löpande premie

Första premien ska betalas inom 14 dagar från den dag Folksam avsänt avi om premien. Betalas inte premien inom denna tid, sägs försäkringen upp och träder ur kraft 14 dagar efter den dag då uppsägningen avsändes, om inte premien betalas inom denna frist.

Vid autogiro ska första premien finnas tillgänglig på av kunden angivet konto den dag Folksam via autogiro gör uttagsförsök från kontot. Om beloppet inte finns tillgängligt på kontot vid första uttagsförsöket sägs försäkringen upp av Folksam. Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag den avsänts, om inte inbetalning görs inom denna tid.

Fortsatt inbetalning av löpande premie

Inbetalning av premie till samtliga försäkringar ska göras senast på förfallodagen. Betalas premien senare än på förfallodagen, har Folksam rätt att debitera försäkringstagaren dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Ofullständig eller utebliven premieinbetalning vid fortsatt löpande premie

Om inbetalning av premie till samtliga försäkringar inte görs senast på förfallodagen har Folksam rätt att säga upp försäkringarna. Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag då den avsänts, om inte premieinbetalning görs inom denna tid.

Efter att uppsägningen har fått verkan gäller följande:

- Folksams ansvar för ålderspension och återbetalningsskydd, om sådant ingår, uppgår till det försäkringsbelopp som inbetalda premier räcker till (fribrev).
- Folksams ansvar upphör för övriga försäkringar.

4.4 Återupplivning

Försäkring som blivit uppsagd och upphört att gälla på grund av utebliven fortsatt inbetalning, kan i vissa fall återupptas att gälla med samma omfattning som före uppsägningen.

Rätten att återuppta försäkringen gäller under 90 dagar räknat från den dag uppsägningen fick verkan. För att försäkringen ska återupptas måste samtliga obetalda premier betalas. Försäkringen gäller på nytt från och med dagen efter det att premien betalats. Rätt att återuppliva försäkringen finns inte om uppsägning har skett på grund av att första premieinbetalningen inte är gjord.

4.5 Uppehåll med premieinbetalning vid tjänstledighet

När uppehåll kan göras

Under tid som den försäkrade med stöd av lagstiftning är helt föräldraledig eller helt tjänstledig på grund av studier eller pliktjänstgöring har försäkringstagaren rätt att göra uppehåll med premieinbetalning till de försäkringar som den försäkrade omfattas av enligt FolksamPlan.

Anmälan om uppehåll

Uppehåll av premieinbetalning kan avse antingen endast premie för ålderspension eller premie för samtliga försäkringar i pensionsplanen. För att uppehåll med premieinbetalning ska kunna beviljas ska försäkringstagaren före tjänstledigheten skriftligen ha underrättat Folksam om perioden för tjänstledigheten. Kortaste tid som får anmälas för uppehåll med premieinbetalning är en månad. Uppehåll med premieinbetalning kan beviljas först efter eventuell tid med interimslösning eller efter att den försäkrade genomgått hälsoprövning då sådan krävs samt att minst en månadspremie har betalats.

För vilken period uppehåll kan göras

Uppehåll av premieinbetalning kan tidigast avse tid från och med månaden efter den månad som första premien avsett, dock tidigast från tjänstledighetens början och inte tidigare än från den 1:a i månaden efter det att anmälan om uppehåll inkom till Folksam.

Premieuppehållet får maximalt uppgå till 18 månader under samma period av tjänstledighet. Totalt får premieuppehåll vid tjänstledighet uppgå till 36 månader per försäkrad. Vid beräkning av total premieuppehållstid ska tidigare premieuppehållstid, som den försäkrade omfattats av hos såväl nuvarande som tidigare arbetsgivare, från vilken försäkringen överlåtits, medräknas.

Uppehåll med premieinbetalning för ålderspension

Om uppehållet avser enbart premie för ålderspension sker inga premieinbetalningar till denna försäkring. Övriga försäkringar såsom premiebefrielse, sjukförsäkring och familjepension gäller enligt ingånget försäkringsavtal under förutsättning att avtalad premie betalas för dessa.

Uppehåll med premieinbetalning för samtliga försäkringar

Om uppehållet avser samtliga försäkringar i FolksamPlan utbetalas ingen ersättning vid den försäkrades arbetsförmåga eller dödsfall under tid då premieuppehåll pågår. Någon rätt till premiebefrielse finns inte heller. Återbetalningsskydd kopplad till ålderspension utbetalas till förmånstagare vid den försäkrades dödsfall även under pågående premieuppehåll.

Den försäkrades rätt att ändra försäkringen

Den försäkrade har rätt att under pågående uppehåll ändra förmånstagarförordnande samt lägga till eller ta bort återbetalningsskydd enligt 2.6 och 3.3. Vid fondförsäkring har den försäkrade även rätt att byta fonder och ändra fördelning avseende befintligt pensionskapital.

Efter tjänstledighetens slut

Efter uppehåll med premieinbetalning för samtliga försäkringar föreligger vid premieuppehållstidens slut rätt till återupplivning av riskförsäkringar förutsatt att premieinbetalning för ålderspension återupptas. Om perioden för premieuppehållet inte överstigit 18 månader krävs ingen ny hälsoprövning och ursprunglig premie börjar att aviseras med automatik. Om den försäkrade ska inträda i försäkringsskyddet efter tjänstledighet som förlängts så att den varat längre tid än 18 månader, gäller samma krav beträffande den försäkrades hälsotillstånd som vid nyteckning.

Arbetsförmåga på grund av sjukdom som inträffat under premieuppehållet och som pågår vid premieuppehållets slut ersätts inte. Sådan period av arbetsförmåga får heller inte – oavsett om den ligger inom premieuppehållstiden eller därefter – inräknas i karenstid vid nytt sjuk- eller skadefall.

I det fall försäkrades pensionsmedförande lön/arbetsinkomst som anmälts av försäkringstagaren på grund av tjänstledighet ska höjas till tidigare nivå kan detta göras mot intygande om full arbetsförmåga. Om höjning av pensionsmedförande lön/arbetsinkomst till den tidigare nivån inte görs inom en månad från tjänstledighetens slut krävs individuell hälsoprövning.

För definition av fullt arbetsför se 17. Begrepp

4.6 Fribrev

Upphör premieinbetalningen permanent i förtid på grund av att försäkringstagaren begärt detta, gäller ålderspension med ett belopp som är beroende av gjorda inbetalningar. Detsamma gäller återbetalningsskydd om sådant ingår. Övriga försäkringar i FolksamPlan upphör att gälla såvida dessa inte omfattar ett pågående skadefall.

5. Ålderspension – traditionell försäkring

5.1 Traditionell förvaltning

Privat pensionsförsäkring i Folksam Livförsäkring

Vid traditionell förvaltning i Folksam Livförsäkring är det Folksam Livförsäkring som bestämmer hur premierna ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag. Målet för förvaltningen i Folksam Livförsäkring är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. Det finns även en målsättning att över tid förbättra tillgångsportföljens kvalitet ur ett hållbarhetsperspektiv. För förvaltningen gäller bland annat placeringsreglerna i försäkringsrörelselagen, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksam Livförsäkrings interna styrdokument och regler för miljö- och etikhänsyn.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet.

Folksam Livförsäkring är ett ömsesidigt försäkringsföretag vilket innebär att allt överskott över tiden går tillbaka till försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Överskott som uppstår i försäkringsverksamheten avsätts i en konsolideringsfond och kan därifrån fördelas på försäkringarna i form av återbäring. Konsolideringsfonden kan även användas för att täcka förluster. Det framtida utbetalningsbeloppet består av ett garanterat försäkringsbelopp och eventuellt av ett tilläggsbelopp, se nedan.

Tjänstepensionsförsäkring i Folksam Tjänstepension

Vid traditionell förvaltning i Folksam Tjänstepension är det Folksam Tjänstepension som bestämmer hur premierna ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag. Målet för förvaltningen i Folksam Tjänstepension är att uppnå en konkurrenskraftig avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. Det finns även en målsättning att över tid förbättra tillgångsportföljens kvalitet ur ett hållbarhetsperspektiv. För förvaltningen gäller bland annat de bestämmelser som ges i lagen om tjänstepensionsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksam Tjänstepensions interna styrdokument och regler för miljö- och etikhänsyn.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet.

Folksam Tjänstepension är ett aktiebolag som drivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att allt överskott för traditionell försäkring över tiden går tillbaka till försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Överskott som uppstår i försäkringsverksamheten avsätts i en konsolideringsfond och kan därifrån fördelas på försäkringarna i form av återbäring. Konsolideringsfonden kan även användas för att täcka förluster. Det framtida utbetalningsbeloppet består av ett garanterat försäkringsbelopp och eventuellt av ett tilläggsbelopp, se nedan.

5.2 Garanterat försäkringsbelopp

För varje inbetald premie bestäms ett delförsäkringsbelopp beräknat utifrån de antaganden om hur stor andel av premien som utgör underlag för garantin, garanterad ränta, dödlighet, driftskostnader och avkastningsskatt som gäller vid varje premieinbetalningstillfälle. Summan av dessa delförsäkringsbelopp blir det slutliga garanterade försäkringsbeloppet. Motsvarande gäller för inflyttat försäkringskapital utifrån vad som gäller vid tidpunkten för inflytten.

För information om den garanterade räntan se *Folksam Liv i siffror* respektive *Folksam Tjänstepension i siffror*, som finns på [folksam.se/information-liv](https://www.folksam.se/information-liv).

Antaganden om ränta

Räntan antas till en viss procentsats, från vilken avdrag sker för avkastningsskatt och driftskostnader.

Antaganden om dödlighet

Antaganden om genomsnittlig dödsfallssannolikhet beräknas med tillgänglig statistik, med hänsyn tagen till de försäkrades ålder samt osäkerheten om deras faktiska livslängdsutveckling. Vid försäkring kopplad till ett anställningsförhållande tillkommer kön som en faktor i beräkningen.

Antaganden om kostnader

Antaganden om driftskostnader syftar till att minst täcka Folksam Livförsäkrings respektive Folksam Tjänstepensions verkliga kostnader, med hänsyn tagen till osäkerheten om utvecklingen. Vid bestämmande av försäkringsbelopp eller premie sker belastning för driftskostnader på premie respektive försäkringsbelopp samt genom avdrag på ränteantagandet och i vissa fall förhöjning av dödlighetsantagandet. Vid beräkning av andel i överskott (se 5.3) tillämpas andra kostnadsbelastningar.

För att bedriva försäkringsverksamhet krävs att företaget har ett visst kapital utöver tillgångar som krävs för skuldtäckning. Vid bestämmande av försäkringsbelopp kan därför en belastning ske på varje premie.

Antaganden om avkastningsskatt

Antaganden om avkastningsskatt följer av gällande regler för beskattning. Aktuella regler beskrivs i förköpsinformationen.

Om reglerna ändras kan det leda till lägre eller högre försäkringsbelopp för såväl tidigare gjorda som kommande premieinbetalningar.

5.3 Överskott

Överskott och försäkringskapital

Om utvecklingen av dödlighet, driftskostnader, avkastningsskatt och kapitalavkastning totalt sett blir gynnsammare än vad som antagits när det garanterade försäkringsbeloppet beräknats uppstår ett överskott.

En traditionell försäkring berättigar till en andel av överskottet. Överskottet fördelas på försäkringar med hjälp av bland annat den återbäringsränta som används av Folksam Livförsäkring respektive Folksam Tjänstepension när försäkringskapitalet beräknas. Återbäringsräntan kan ändras och utjämnas över tiden, i syfte att långsiktigt upprätthålla målet för den kollektiva konsolideringsgraden, se nedan. Återbäringsräntan kan begränsas av solvenskrav och andra krav enligt lagen om försäkringsrörelse respektive lagen om tjänstepensionsföretag. Återbäringsräntan kan variera mellan olika delbestånd och den kan också variera beroende på försäkringstidens längd och när premieinbetalning skett. Om försäkringsavtalet innehåller en antagen ränta, utgör denna en del av återbäringsräntan.

Försäkringskapitalet är försäkringens aktuella värde vid var tidpunkt med hänsyn till

- premieinbetalningar
- utbetalningar
- återbäringsränta
- eventuella tillägg för arvsvinst
- avdrag för driftskostnader samt eventuell administrationsavgift
- avdrag för avkastningsskatt
- att försäkringen ändras, eller upphör, vid den försäkrades dödsfall.

Arvsvinst innebär att försäkringen tillförs medel som hänför sig till överskott som uppstår med anledning av att personer i försäkringskollektivet avlider.

En försäkrings andel av överskottet motsvaras av skillnaden mellan försäkringskapitalet och det beräknade värdet av Folksam Livförsäkrings respektive Folksam Tjänstepensions garanterade förpliktelser enligt försäkringsavtalet med senast gällande antaganden.

Överskotten i Folksam Livförsäkring samt Folksam Tjänstepension är inte garanterade, vilket innebär att de kan reduceras för att täcka uppkomna förluster i respektive företag. Överskotten kan dessutom reduceras om Folksam Livförsäkrings eller Folksam Tjänstepensions solvenssituation är sådan att företagets åtaganden gentemot kvarvarande försäkringstagare riskeras (solvensjustering).

Fördelning och tilldelning av överskott ska följa kontributionsprincipen. Detta innebär att fördelning av överskott i möjligaste mån ska baseras på den enskilda försäkringens bidrag till överskottet. Om försäkringsavtalet avslutas i förtid genom återköp eller flytt ska Folksam Livförsäkring respektive Folksam Tjänstepension säkerställa att återköpet respektive flytten varken missgynnar den lämnande försäkringstagaren/ersättningsberättigade eller det kvarvarande försäkringstagarkollektivet. Om återköp eller flytt sker inom 15 år från teckningstidpunkten kan det därför medföra att justeringar kan bli aktuella av det återköpsbara respektive flyttbara värdet. För inflyttat kapital i pensionsförsäkring gäller motsvarande om återköp eller flytt sker inom 15 år från tidpunkten för inflytt.

Särskilt för försäkring tecknad före den 1 november 2022

Såväl det återköpsbara som det flyttbara värdet kan även, oavsett tidpunkt, komma att reduceras vid återköp respektive flytt om Folksam Livförsäkrings respektive Folksam Tjänstepensions konsolideringsgrad vid tidpunkten för återköpet/flytten är lägre än 108 procent (marknadsvärdesjustering). Solvensjustering enligt ovan kan också ske.

Särskilt för försäkring tecknad den 1 november 2022 eller senare

Såväl det återköpsbara som det flyttbara värdet kan även, oavsett tidpunkt, komma att reduceras vid återköp respektive flytt om Folksam Livförsäkrings respektive Folksam Tjänstepensions konsolideringsgrad vid tidpunkten för återköpet/flytten är lägre än den vid var tid gällande procentsats som beslutats av Folksam Livförsäkring respektive Folksam Tjänstepension. Solvensjustering enligt ovan kan också ske.

Beräkning av tilläggsbelopp

Om överskott uppstått under försäkringstiden, kan detta berättiga till utbetalning av tilläggsbelopp utöver garanterat försäkringsbelopp. Eventuellt tilläggsbelopp beräknas när utbetalning från försäkringen ska påbörjas.

Kollektiv konsolideringsgrad

Folksam Livförsäkrings respektive Folksam Tjänstepensions kollektiva konsolidering är förhållandet mellan de totala tillgångarna och åtagandena gentemot försäkringstagarna i form av framtida utbetalningar och eventuellt tilläggsbelopp. Om de sammanlagda tillgångarna precis motsvarar de sammanlagda försäkringskapitalen är den kollektiva konsolideringsgraden 100 procent. Uppgift om konsolideringsgraden finns på folksam.se.

Den kollektiva konsolideringen ska ligga mellan 100 och 120 procent. Målnivån för den kollektiva konsolideringen är 112 procent. Målet för konsolideringsgraden fastställs av Folksam Livförsäkrings respektive Folksam Tjänstepensions styrelse. Återbäringsräntan fastställs så att konsolideringsgraden ska ligga mellan 100 och 120 procent. Återbäringsräntan omprövas en gång i månaden och dess nivå beslutas av verkställande direktör för Folksam Livförsäkring respektive Folksam Tjänstepension. Återbäringsräntan kan variera för olika delbestånd.

Om den kollektiva konsolideringen överstiger den övre gränsen (120 procent) i mer än tolv månader ska en plan tas fram med syfte att återställa konsolideringen till en nivå inom intervallet inom tolv månader. Om den kollektiva konsolideringen understiger den nedre gränsen (100 procent) i mer än sex månader ska en engångsreallokering (engångsätterttag av återbäring) ske inom arton månader. En engångsreallokering ska syfta till att den kollektiva konsolideringen når nivån 104 procent.

Folksam Livförsäkrings respektive Folksam Tjänstepensions konsolideringsgrad och ekonomiska ställning i övrigt framgår av företagets årsredovisningar, som finns på folksam.se.

5.4 Utbetalningsbelopp för ålderspension

Vid utbetalning bestäms utbetalningsbeloppet genom att värdet på försäkringskapitalet fördelas på återstående utbetalningstillfällen, med hänsyn tagen till antaganden om framtida ränta, driftskostnader och avkastningsskatt samt antagen livslängd.

Om överskott uppstått och berättigar till utbetalning i form av tilläggsbelopp utgörs detta av skillnaden mellan det framräknade utbetalningsbeloppet och det garanterade försäkringsbeloppet. Blir utvecklingen sämre än vad som antagits, eller om antagandena ändras, kan tilläggsbeloppet sänkas.

Det garanterade försäkringsbeloppet betalas dock alltid ut. Reglerna för beräkning och utbetalning av tilläggsbelopp kan variera mellan olika typer av försäkringar. Tilläggsbeloppen räknas om minst en gång per år.

5.5 Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd

Vid den försäkrades död fastställs försäkringskapitalet som hör till försäkringen.

Vid utbetalning bestäms utbetalningsbeloppet utifrån att värdet på försäkringskapitalet fördelas på återstående utbetalningstillfällen, med hänsyn tagen till antaganden om framtida ränta, driftskostnader och avkastningsskatt.

Om överskott uppstått och berättigar till utbetalning i form av tilläggsbelopp utgörs detta av skillnaden mellan det framräknade utbetalningsbeloppet och det garanterade försäkringsbeloppet som följer av ovanstående. Blir utvecklingen sämre än vad som antagits, eller om antagandena ändras, kan tilläggsbeloppet sänkas. Det garanterade försäkringsbeloppet betalas dock alltid ut. Reglerna för beräkning och utbetalning av tilläggsbelopp kan variera mellan olika typer av försäkringar. Tilläggsbeloppen räknas om minst en gång per år.

6. Ålderspension – fondförsäkring

Ett sparande i fonder ger ingen garanterad avkastning. Det är i huvudsak fondandelarnas utveckling som avgör försäkringskapitalets storlek. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De premier som placeras i försäkringen kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att försäkringstagaren får tillbaka hela det insatta försäkringskapitalet.

6.1 Fondförvaltning

Placering av premie

En premie som inkommit till Folksam Fondförsäkring placeras, sedan avdrag gjorts för eventuella avgifter, i den eller de fonder som den försäkrade har valt och som vid var tidpunkt anvisas av Folksam Fondförsäkring. Om den försäkrade inte gjort något fondval för försäkringen placeras premien i den eller de fonder försäkringstagaren anvisat som startfond för fondförsäkring inom pensionsplanen. Om försäkringstagaren inte gjort någon sådan anvisning placeras premien i den eller de fonder Folksam Fondförsäkring anvisat som förval. Fördelningen mellan fonder gäller för framtida premier intill dess att anmälan inkommer om att fördelningen ska ändras. Fördelningen ska anges i hela procent.

Fondandelar köps så snart det är möjligt efter det att en premie har inkommit till Folksam Fondförsäkring och placerats på försäkringen. Vid nyteckning gäller åtagandet tidigast räknat från det att Folksam Fondförsäkrings ansvarighet inträtt, se 1.4.

Fonder

För varje inbetald premie registreras – efter avdrag för eventuella avgifter – andelar i fonder. Antalet andelar bestäms av fondens pris per andel.

Folksam Fondförsäkring har rätt att bestämma ett högsta antal fonder som samtidigt får vara knutna till försäkringsavtalet och ett lägsta belopp för placering i de enskilda fonderna.

Belopp som utbetalas från försäkringen motsvarar det så kallade inlösenvärdet och bestäms av fondens pris per andel efter avdrag för eventuell inlösenavgift.

Antalet fondandelar förändras under försäkringstiden. Antalet andelar kan öka bland annat genom premieinbetalning, utdelning i fonderna och arvsvinster. Antalet andelar minskar bland annat genom avdrag för avgifter, avkastningsskatt samt utbetalning från försäkringen. Antalet andelar minskar också

- då försäkring med återbetalningsskydd ändras vid den försäkrades dödsfall under pågående livsvarig utbetalning av ålderspension, eller
- då försäkring upphör vid den försäkrades dödsfall på grund av att försäkringen inte omfattar återbetalningsskydd, eller
- då försäkring med återbetalningsskydd upphör vid den försäkrades dödsfall eller senare på grund av att det inte finns någon förmånstagare till återbetalningsskyddet.

Kurser noterade i utländska valutor räknas om av Folksam Fondförsäkring med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Folksam Fondförsäkring har rätt att tillgodogöra sig ersättning för sina kostnader vid växling och överföring av valuta.

Fondbyte och fondfördelning

Den försäkrade kan när som helst ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonderna samt byta fonder inom det fondutbud som erbjuds för FolksamPlan. Vid den försäkrades död inträder rätt för förmånstagare att ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonderna samt byta fonder. Anmälan om sådana ändringar ska göras på sätt som Folksam Fondförsäkring anvisar.

Begärd ändring utförs snarast efter det att Folksam Fondförsäkring har tagit emot en skriftlig begäran om ändrad fördelning eller fondbyte. För varje sådan transaktion har Folksam Fondförsäkring rätt att ta ut en avgift ur försäkringen. Avgiften framgår av förköpsinformationen, som finns på folksam.se.

Ansvar vid fondhandel med mera

Köp och inlösen av fondandelar, till följd av in- och utbetalningar, samt fondbyten, genomförs så snart det är möjligt från det att Folksam Fondförsäkring erhållit erforderligt underlag för transaktionen. Hur lång tid en transaktion tar är bland annat beroende av bryttidpunkterna i berörda fonder och det antal affärs- och likviddagar som fonden tillämpar. Köp och inlösen kan också försenas på grund av pågående handel med fondandelar, avgifts- och skatteuttag, fördröjd eller utebliven kurssättning, stängda marknadsplatser eller störningar i de tekniska och administrativa system varav transaktionen är beroende. Folksam Fondförsäkring ansvarar i sådana fall inte för eventuell förlust till följd av kursuppgång eller kursnedgång under tiden fram till det att transaktion kan genomföras.

Folksam Fondförsäkring ansvarar inte för ekonomisk förlust eller utebliven vinst som kan drabba försäkringstagaren eller annan i samband med placering i fonder, om Folksam Fondförsäkring har förfarit med normal aktsamhet. Folksam Fondförsäkring ansvarar inte heller för ekonomisk förlust, som kan drabba försäkringstagaren, när handel i berörd fond inte kan genomföras på grund av föreskrifter i fondförvaltarens fondbestämmelser.

Det åligger den fondbytesberättigade eller den försäkrade att vid placering av premie eller vid omplacering, inom 30 dagar från tidpunkten för fondplaceringsanvisningen, kontrollera via Folksams kundtjänst eller på annat sätt, till exempel via Internet, att placeringen är genomförd i enlighet med lämnad anvisning. Den fondbytesberättigade eller försäkringstagaren ska omgående påtala eventuella fel eller brister för Folksam Fondförsäkring.

Om sådan kontroll inte gjorts eller om eventuella fel eller brister inte påtalats enligt ovan förlorar den fondbytesberättigade, försäkringstagaren, den försäkrade eller annan person rätten att begära ersättning eller begära andra åtgärder från Folksam Fondförsäkring.

Förändringar i valbara fonder

Folksam Fondförsäkring har rätt att förändra fondutbudet genom att ta bort eller lägga till fonder. Befintliga innehav i fonder som tas bort placeras i jämförbar tillgänglig fond. Saknas jämförbar fond har Folksam Fondförsäkring rätt att placera kapitalet i valfri fond med försiktig placeringsinriktning.

Fondinformation

Aktuell information om bland annat fondkurser och avkastning finns tillgänglig på folksam.se/information-liv.

Det går också att ringa Folksams kundtjänst för att få uppgifter om avkastning med mera.

6.2 Försäkringskapital

I fondförsäkring ingår inte något löfte om ränta eller avkastning. Värdeutvecklingen i de valda fonderna påverkar värdet på försäkringen och därmed de utbetalningar som kommer att göras från försäkringen. Folksam Fondförsäkring ansvarar inte för fondandelarnas värdeutveckling.

Överskott som kan uppstå i försäkringsverksamheten får delas ut till Folksam Fondförsäkrings aktieägare. Försäkringstagare och andra ersättningsberättigade har inte rätt till del av sådant överskott.

Försäkringskapitalet är försäkringens aktuella värde vid var tidpunkt med hänsyn till

- premieinbetalningar
- avdrag för avkastningsskatt

- värdeutvecklingen i fondandelarna
- utdelning i fonderna
- avdrag för försäkringsavgifter samt eventuell administrationsavgift, återköpsavgift och flyttavgift
- eventuella tillägg för arvsvinst
- utbetalningar
- att försäkringen ändras, eller upphör, vid den försäkrades dödsfall.

Avkastningsskatt

Avdrag för avkastningsskatt görs av Folksam Fondförsäkring och följer av gällande regler för beskattning. Aktuella regler beskrivs i förköpsinformationen.

Försäkringsavgifter

Folksam Fondförsäkrings kostnader för bland annat administration och försäljning täcks genom avgifter som tas ut från försäkringen.

Arvsvinst

Arvsvinst innebär att försäkringen tillförs medel som hänför sig till överskott som uppstår med anledning av att personer i försäkringskollektivet avlider.

6.3 Utbetalningsbelopp för ålderspension

Utbetalningsbeloppet bestäms utifrån försäkringens värde vid varje utbetalningstillfälle och återstående utbetalningstid, samt med antaganden om framtida förräntning, avgifts- och skatteuttag. Dessutom tas hänsyn till om den försäkrade valt återbetalningsskydd eller inte.

Vid livslång utbetalning samt för försäkring utan återbetalningsskydd beräknar Folksam Fondförsäkring antalet återstående utbetalningstillfällen utifrån ett antagande om dödlighet i försäkringsbeståndet. Vid försäkring kopplad till ett anställningsförhållande tillkommer kön som en faktor i beräkningen.

Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs vid varje utbetalningstillfälle efter avdrag för eventuella avgifter och skatter.

6.4 Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd

Vid den försäkrades död fastställs varje förmånstagares andel av försäkringskapitalet som hör till försäkringen.

Utbetalningsbeloppet bestäms sedan vid varje utbetalningstillfälle utifrån aktuellt värde och med beaktande av återstående utbetalningstid. Dessutom tas hänsyn till antagande om framtida förräntning, avgifts- och skatteuttag.

Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs för varje utbetalningstillfälle efter avdrag för eventuella avgifter och skatter.

6.5 Försäkringens upphörande vid lågt värde

Om försäkringens värde understiger två procent av prisbasbeloppet har Folksam Fondförsäkring rätt att säga upp försäkringen och betala ut ett engångsbelopp.

7. Familjepension

Utbetalning görs till insatta förmånstagare vid den försäkrades dödsfall.

Försäkringen tecknas för att gälla för en period motsvarande den tid som återstår intill årsdagen för avtalet om FolksamPlan mellan Folksam Livförsäkring och försäkringstagaren. Försäkringen förnyas därefter för ett år i taget under förutsättning att

- försäkringstagaren eller Folksam Livförsäkring inte säger upp försäkringen
- försäkringstagaren betalar aviserad premie för ny försäkringsperiod.

Folksam Livförsäkring förbehåller sig rätten att ändra försäkringsvillkor per den 1 januari varje år (årsförfallodagen).

Försäkringen upphör helt att gälla vid avtalad pensionsålder, dock senast den månad då den försäkrade fyller 67 år. Försäkringen upphör även att gälla om den försäkrade slutar sin anställning och försäkringen inte överläts.

7.1 Rätt till ersättning

Utbetalning görs om den försäkrade avlider under försäkringstiden. Eventuell rätt till utbetalning av familjepension påverkas inte av att utbetalning görs av återbetalningsskydd.

En enskild försäkring kan gälla med inskränkningar av medicinsk art. Detta framgår i så fall av försäkringsavtalet. Beträffande inskränkningar av generell art, se 14.

7.2 Ersättningens storlek

Ersättningens storlek framgår av försäkringsavtalet. Familjepensionen uppgår högst till den nivå som vid var tidpunkt medges enligt Folksam Livförsäkrings produkterbudande för nyteckning.

7.3 Försäkringens giltighet vid partiell premiefrielse

Vid premiefrielse på grund av partiell arbetsförmåga då anställningen fortgår fortsätter försäkringen att gälla i oförändrad omfattning under försäkringstiden.

Om anställningen upphör vid fortsatt premiefrielse fortsätter försäkringen att gälla under försäkringstiden med skillnaden att försäkringsbeloppet minskas i förhållande till graden av premiefrielse som gäller vid tidpunkten för anställningens upphörande.

Om den försäkrade efter det att anställningen upphört blir fullt arbetsför upphör försäkringen att gälla.

Se även 9.6

7.4 Höjningsrätt/ändring av försäkringsbelopp

En förutsättning för att få höja försäkringsbeloppet är att den försäkrade är fullt arbetsför vid tidpunkten för höjning. Beroende på den försäkrades ålder och försäkringsbeloppets storlek kan även hälsoprövning komma att krävas vid höjning av försäkringsbelopp.

Höjning kan aldrig ske till högre försäkringsbelopp än vad som kan medges enligt reglerna för förmånsgruppen samt Folksam Livförsäkrings regler för maximal familjepensionsnivå som gäller vid tidpunkten för höjning.

Premie för det nya försäkringsbeloppet beräknas enligt vad som gäller i Folksam Livförsäkring vid ändringstillfället. Höjning av försäkringsbeloppet kan inte ske under pågående sjukperiod. Efter det att sjukperiod upphör kan nästa höjning ske tidigast efter 90 dagar från den senaste sjukperiodens slut.

Folksam Livförsäkring har rätt att bestämma ytterligare begränsningar i höjningsrätten om det behövs av försäkringstekniska skäl.

Höjningsrätt som inte nyttjas får inte användas vid ett senare tillfälle.

Det nya försäkringsbeloppet börjar gälla från och med dagen efter att anmälan om ändringen gjordes till Folksam Livförsäkring. Detta gäller dock inte om försäkringstagaren har begärt att ändringen ska träda i kraft senare.

Höjning av försäkringsbelopp utan ny hälsoprövning

Försäkringstagaren har rätt att höja ett löne- eller arbetsinkomstrelaterat försäkringsbelopp utan att ny hälsoprövning krävs för den försäkrade, under förutsättning att den försäkrade är fullt arbetsför vid tidpunkten för höjningen, samt har erhållit en löne- eller arbetsinkomstökning som minst motsvarar det belopp som krävs enligt Folksam Livförsäkrings regler för höjningsrätt, eller att höjningen i övrigt följer av reglerna för den förmånsgrupp den försäkrade tillhör.

Höjningen får dock inte överstiga den nivå som medges enligt Folksam Livförsäkrings vid var tidpunkt gällande hälsoprövningsregler och regler för möjligt försäkringsbelopp.

Höjning av försäkringsbelopp med ny hälsoprövning

Försäkringsbeloppet får, med undantag för de begränsningar som framgår ovan, höjas efter genomgången hälsoprövning, under förutsättning att höjningen kan beviljas på normala villkor.

Sänkning av försäkringsbeloppet

Vid sänkning av försäkringsbeloppet återbetalas inte inbetalad premie som avser tid innan sänkningen.

7.5 Utbetalningsbelopp för familjepension

Ersättningen utbetalas månadsvis i efterskott.

Från årsdagen året efter det att rätt till utbetalning inträtt kan utbetalningsbeloppet höjas för därefter kommande tolv månadersperiod. Höjning sker efter beslut av Folksam Livförsäkrings verkställande direktör och motsvarar högst den procentuella höjningen av prisbasbeloppet från närmast föregående kalenderår, dock med högst fyra procent. Höjning kan därefter göras för varje tolv månadersperiod på motsvarande sätt.

Efter beslut av Folksam Livförsäkrings styrelse kan höjningarna av utbetalningsbeloppet sättas ned eller tas bort.

8. Sjukförsäkring

Sjukförsäkringen kompenserar den försäkrade för bortfall av arbetsinkomst vid nedsatt arbetsförmåga som uppstår på grund av sjukdom eller olycksfallsskada under försäkringstiden.

Försäkringen tecknas för att gälla för en period motsvarande den tid som återstår intill årsdagen för avtalet om FolksamPlan mellan Folksam Livförsäkring och försäkringstagaren.

Försäkringen förnyas därefter för ett år i taget under förutsättning att

- försäkringstagaren eller Folksam Livförsäkring inte säger upp försäkringen
- försäkringstagaren betalar aviserad premie för ny försäkringsperiod.

Sjukförsäkring kan inte tecknas utan premiefrielseförsäkring.

Folksam Livförsäkring förbehåller sig rätten att ändra försäkringsvillkor per den 1 januari varje år (årsförfallodagen).

Försäkringsavtalet kan också ändras vid överförsäkring, se 8.11.

Försäkringen upphör helt att gälla vid avtalad pensionsålder, dock senast den månad då den försäkrade fyller 65 år. Försäkringen upphör även att gälla om den försäkrade slutar sin anställning och försäkringen inte överlåts.

Om anställningen upphör i sin helhet får varken försäkringstagaren eller den försäkrade betala fortsatt premie för försäkringen.

8.1 Rätt till ersättning

Om den försäkrade på grund av sjukdom eller olycksfallsskada får arbetsförmågan nedsatt med minst 25 procent finns det rätt till ersättning för den tid sjukperioden varar utan avbrott utöver karenstiden och under försäkringstiden. Den försäkrade måste avhålla sig från all form av yrkesarbete i motsvarande omfattning till den nedsatta arbetsförmågan.

Att Försäkringskassan har beviljat den försäkrade sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning eller sjukersättning är en viktig, men inte ensamt avgörande, omständighet för Folksam Livförsäkrings bedömning av rätten till ersättning.

För rätt till ersättning krävs att den försäkrade

- står under fortlöpande läkartillsyn och iakttar behandlande läkares föreskrifter
- följer anvisningar som lämnats av Folksam Livförsäkring och som avser begränsa följderna av sjukdomen eller skadan.

En enskild försäkring kan gälla med inskränkningar av medicinsk art. Detta framgår i så fall av försäkringsavtalet. Beträffande inskränkningar av generell art, se 14.

8.2 Karenstid

Karenstid är den tid sjukperioden måste pågå innan rätten till ersättning inträder.

Försäkringen kan vara avtalad att gälla med fast och/eller rörlig karenstid. Av försäkringsavtalet framgår vilken karenstid som gäller för försäkringen.

En sjukperiod måste, efter uppnådd karenstid, vara minst en dag för att berättiga till ersättning.

När den försäkrade inte längre uppfyller kravet på nedsatt arbetsförmåga med minst 25 procent återgår försäkringsbeloppet till den nivå som gällde vid tidpunkten före insjuknandet. Höjning av försäkringsbelopp kan ske tidigast efter 90 dagar från den senaste sjukperiodens slut.

Fast karens

Fast karenstid på 90 eller 360 dagar tillämpas när den försäkrades arbetsförmåga enligt Folksam Livförsäkrings bedömning är tidsbegränsat nedsatt.

För att uppnå den fasta karenstiden om 90 dagar ska sådan sjukperiod vara 90 kalenderdagar i följd. Alternativt får sjukperioder som under försäkringstiden helt eller delvis varat under de senaste 360 kalenderdagarna innan senaste sjukperiods början och som vardera omfattar minst 30 kalenderdagar i följd sammanräknas i sin helhet med varandra för att uppnå karenstiden.

I detta fall ska även den senaste sjukperioden ha varat i minst 30 kalenderdagar i följd.

För att uppnå den fasta karenstiden om 360 dagar ska sådan sjukperiod vara 360 dagar i följd. Alternativt får sjukperioder som under försäkringstiden helt eller delvis varat under de senaste 360 kalenderdagarna innan senaste sjukperiods början och som vardera omfattar minst 30 kalenderdagar i sammanräknas i sin helhet med varandra för att uppnå karenstiden. I detta fall ska även den senaste sjukperioden ha varat i minst 30 kalenderdagar i följd.

Vid återinsjuknande i samma sjukdom inom 360 dagar från tidigare ersättningsperiods utgång tillämpas ingen ny karenstid. Den nya sjukperioden måste dock omfatta mer än 14 dagar i en följd för att berättiga till ersättning. Ersättning ges från den första dagen i den nya sjukperioden.

Rörlig karens (R-karens)

Rörlig karenstid är den del av sjukperioden som pågått intill dess att Folksam Livförsäkring bedömer att den försäkrade har fått sin arbetsförmåga nedsatt varaktigt eller för avsevärd tid.

8.3 Begränsningar i rätten till ersättning

Rätten till ersättning gäller endast för tid efter att den försäkrade har fyllt 16 år och fram till den månad då den försäkrade fyller 65 år. Rätten till ersättning upphör dock alltid senast vid avtalad pensionsålder. Vid rörlig karens upphör rätten till ersättning även när den försäkrades arbetsförmåga, enligt Folksam Livförsäkrings bedömning, inte längre är nedsatt varaktigt eller för avsevärd tid.

Rätt till ersättning från försäkringen föreligger inte

- för sjukperiod som pågår när Folksam Livförsäkrings ansvarighet inträder
- för tid under vilken försäkringstagaren är skyldig att betala sjuklön till den försäkrade
- under tid som den försäkrade blir beviljad vilande aktivitets- eller sjukersättning.

8.4 Bedömning av arbetsförmågan

Folksam Livförsäkring bedömer omfattningen av arbetsförmågan utifrån den minskning som kan anses vara orsakad av objektiva fastställbara symptom och funktionsnedsättningar. Vid denna bedömning beaktar Folksam Livförsäkring om den försäkrade kan utföra något slag av arbete som man kan begära av denne med hänsyn till ålder, tidigare utbildning och verksamhet, omskolning eller annan liknande åtgärd och bosättningsförhållanden.

Bedömning av arbetsförmågan under de två första åren av en sjukperiod

Bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt görs i första hand med hänsyn till den försäkrades förmåga att utföra sitt vanliga arbete eller sådant arbete som är jämförligt med detta. Upprepade sjukperioder med kortare mellantid än ett år läggs samman. Om den försäkrade under denna tid har utfört något annat arbete, tas dock hänsyn till detta vid bedömningen av arbetsförmågan.

Bedömning av arbetsförmågan efter två år av en sjukperiod

Efter de två första åren av en sjukperiod görs bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt med hänsyn även till den försäkrades förmåga att utföra något annat arbete som motsvarar hans eller hennes krafter och färdigheter och som rimligen kan begäras av den försäkrade med hänsyn till ålder, utbildning och tidigare verksamhet.

8.5 Anmäld lön/arbetsinkomst och ändrade förhållanden före utbetalningstid

Till grund för beräkning av möjligt försäkringsbelopp ligger den lön/arbetsinkomst som försäkringstagaren anmält till Folksam Livförsäkring för den försäkrade.

Den anmälda lönen/arbetsinkomsten ska grunda sig på den försäkrades arbetsinkomst från inkomst av tjänst eller aktiv näringsverksamhet.

Folksam Livförsäkring har vid försäkringsfall rätt att göra en prövning av den anmälda lönen/arbetsinkomsten. Om denna är högre än den försäkrades arbetsinkomst har Folksam Livförsäkring rätt att sätta ned försäkringsbeloppet.

8.6 Ersättningens storlek

Ersättningens storlek framgår av försäkringsavtalet. Försäkringsbeloppet uppgår högst till den nivå som vid var tidpunkt medges enligt Folksam Livförsäkrings produkt erbjudande för nyteckning.

Ersättning ges i proportion till den arbetsförmåga som omfattas av försäkringen enligt följande tabell.

Grad av arbetsförmåga	Ersättning i procent av försäkringsbeloppet
Hel	100
Tre fjärdedelar	75
Halv	50
En fjärdedel	25

Vid pågående ersättning fortsätter försäkringen att gälla under försäkringstiden även vid anställningens upphörande. Vid partiell arbetsförmåga gäller försäkringen därefter inte för utökning av arbetsförmågan.

8.7 Ersättning vid partiell arbetsförmåga då anställningen upphör

Om vid pågående arbetsförmåga anställningen upphör fortsätter försäkringen att gälla under försäkringstiden med skillnaden att försäkringsbeloppet minskas i förhållande till graden av arbetsförmåga som gäller vid tidpunkten för anställningens upphörande. Ersättning ges efter karenstiden om sjukperioden påbörjats under anställningen. Om den försäkrade då anställningen upphört blir fullt arbetsför upphör försäkringen och utbetalningen. Någon rätt till ytterligare ersättning vid senare arbetsförmåga finns inte.

Om den försäkrade under pågående sjukperiod får ny anställning med en sysselsättningsgrad som högst motsvarar graden av arbetsförhet utgör detta inte hinder för fortsatt ersättning från sjukförsäkringen.

Se även 9.6.

8.8 Höjningsrätt/ändring av försäkringsbelopp

En förutsättning för att få höja försäkringsbeloppet är att den försäkrade är fullt arbetsför vid tidpunkten för höjning. Beroende på den försäkrades ålder och försäkringsbeloppets storlek kan även hälsoprövning komma att krävas vid höjning av försäkringsbelopp.

Höjning kan aldrig ske till högre försäkringsbelopp än vad som kan medges enligt reglerna för förmånsgruppen samt Folksam Livförsäkrings regler för maximal sjukförsäkringsnivå som gäller vid tidpunkten för höjning.

Premie för det nya försäkringsbeloppet beräknas enligt vad som gäller i Folksam Livförsäkring vid ändringstillfället. Höjning av försäkringsbeloppet kan inte ske under pågående sjukperiod. Efter det att sjukperiod upphör kan nästa höjning ske tidigast efter 90 dagar räknat från den senaste sjukperiodens slut.

Folksam Livförsäkring har rätt att bestämma ytterligare begränsningar i höjningsrätten om det behövs av försäkringstekniska skäl.

Höjningsrätt som inte nyttjas får inte användas vid ett senare tillfälle.

Det nya försäkringsbeloppet börjar gälla från och med dagen efter att anmälan om ändringen gjordes till Folksam Livförsäkring. Detta gäller dock inte om försäkringstagaren har begärt att ändringen ska träda i kraft senare.

Höjning av försäkringsbelopp utan ny hälsoprövning

Försäkringstagaren har rätt att höja försäkringsbeloppet utan att ny hälsoprövning krävs för den försäkrade, under förutsättning att den försäkrade är fullt arbetsför vid tidpunkten för höjningen, samt har erhållit en löne- eller arbetsinkomstökning som minst motsvarar det belopp som krävs enligt Folksam Livförsäkrings regler för höjningsrätt, eller att höjningen i övrigt följer av reglerna för den förmånsgrupp den försäkrade tillhör.

Höjningen får dock inte överstiga den nivå som medges enligt Folksam vid var tid gällande hälsoprövningsregler och regler för möjligt försäkringsbelopp.

Höjning av försäkringsbelopp med ny hälsoprövning

Försäkringsbeloppet får, med undantag för de begränsningar som framgår ovan, höjas efter genomgången hälsoprövning, under förutsättning att höjningen kan beviljas på normala villkor.

Sänkning av försäkringsbeloppet

Vid sänkning av försäkringsbeloppet återbetalas inte inbetalad premie som avser tid innan sänkningen.

8.9 Ändrade förhållanden före utbetalningstid

Försäkringstagaren eller den försäkrade ska snarast till Folksam Livförsäkring anmäla förändring av den försäkrades arbetsinkomst och andra ersättningar samt kollektivavtalsområde.

Medför ändringen en sänkning av premien, tillämpas denna sänkning från den tidpunkt förändringen skett, dock tidigast från och med dagen efter att anmälan om ändringen gjordes till Livförsäkring.

Eventuell sänkning av försäkringsbeloppet görs för sjukperiod som börjar efter det att Folksam Livförsäkring meddelat den försäkrade om sänkningen.

8.10 Ändrade förhållanden under utbetalningstid

Om den försäkrade uppbär ersättning från försäkringen ska försäkringstagaren eller den försäkrade snarast anmäla till Folksam Livförsäkring om:

- Graden av nedsatt arbetsförmåga ändrats. Om Folksam Livförsäkring betalat ut för hög ersättning på grund av förändringen kan denna ersättning återkrävas. Om Folksam Livförsäkring betalat ut för låg ersättning kan retroaktiv ersättning utbetalas.
- Den försäkrades sjukförmåner höjts så att han/hon får en sammanlagd ersättning som överstiger 90 procent av den totala inkomsten närmast före sjukperiodens början. Se även 8.11.

Om Försäkringskassan gör en förnyad utredning av arbetsförmågan ska den försäkrade sända information till Folksam Livförsäkring om resultatet av utredningen.

Folksam Livförsäkring förbehåller sig rätten att göra en förnyad prövning av arbetsförmågan under pågående utbetalningstid.

8.11 Överförsäkring

För att undvika överförsäkring får den försäkrades sammanlagda sjukförmåner i förhållande till arbetsinkomsten inte vara högre än vad Folksam Livförsäkring vid var tidpunkt skulle bevilja vid tecknande av en ny försäkring med hänsyn till den försäkrades arbetsinkomst och sjukförmåner. Det åligger försäkringstagaren att till Folksam Livförsäkring anmäla förändringar i inkomster och övriga sjukförmåner som kan ha betydelse för försäkringsbeloppet. Om sådan anmälan inte görs har Folksam Livförsäkring rätt att sätta ned försäkringsbeloppet från den tidpunkt då ändringen inträffade.

Om det under försäkringstiden framkommer att den försäkrade är överförsäkrad, har Folksam Livförsäkring rätt att sätta ned försäkringsbeloppet för att undvika överförsäkring. Försäkringsbeloppet kan även sättas ned under en pågående sjukperiod.

Premie för det nya försäkringsbeloppet beräknas enligt vad som gäller i Folksam Livförsäkring vid ändringstillfället. I förekommande fall tillämpas den procentuella höjning av premien som fastställdes när försäkringsavtalet träffades eller ändrades. Vid sänkning av försäkringsbeloppet återbetalas inte inbetalad premie som avser tid innan sänkningen.

Har oriktiga eller ofullständiga uppgifter lämnats om den försäkrades arbetsinkomst eller sjukförmåner, kan det medföra att försäkringarna helt eller delvis inte gäller. Detta kan medföra att Folksam Livförsäkring är fritt från ansvar eller att Folksam Livförsäkrings ansvar begränsas till den nivå och omfattning det skulle ha haft med hänsyn till gjorda inbetalningar om riktiga och fullständiga uppgifter lämnats.

Om den försäkrade varit överkompenserad under utbetalningstiden på grund av att försäkringstagaren inte till Folksam Livförsäkring anmält förändringar i inkomster och övriga sjukförmåner som haft betydelse för försäkringsbeloppet kan Folksam Livförsäkring återkräva för mycket utbetald ersättning.

8.12 Utbetalningsbelopp för sjukförsäkring

Ersättningen utbetalas månadsvis i efterskott.

Från den 1 januari året efter det att rätt till utbetalning inträtt kan utbetalningsbeloppet höjas för därefter omedelbart fortsatt oavbruten nedsatt arbetsförmåga. Höjning sker efter beslut av Folksam Livförsäkrings verkställande direktör och motsvarar högst den procentuella höjningen av prisbasbeloppet från närmast föregående kalenderår, dock med högst fyra procent. Höjning kan därefter göras för varje tolv månadersperiod på motsvarande sätt.

Efter beslut av Folksam Livförsäkrings styrelse kan höjningarna av utbetalningsbeloppet sättas ned eller tas bort.

9. Premiefrielseförsäkring

Om den försäkrade på grund av sjukdom eller olycksfallsskada under försäkringstiden drabbas av arbetsoförmåga tar Folksam Livförsäkring över försäkringstagarens betalningsansvar för premier till försäkringen.

Om premiefrielseförsäkring tecknas gäller den för ålderspensionsförsäkring och familjepensionsförsäkring i FolksamPlan.

Rätt till premiefrielse finns endast för den i försäkringsavtalet avtalade premieinbetalningen och gäller som längst fram till den dag premiebetalningen för den försäkrade ska upphöra. Inbetalningar som görs utöver den avtalade premien berättigar inte till premiefrielse.

Försäkringen tecknas för att gälla för en period motsvarande den tid som återstår intill årsdagen för avtalet om FolksamPlan mellan Folksam Livförsäkring och försäkringstagaren. Försäkringen förnyas därefter för ett år i taget under förutsättning att

- försäkringstagaren eller Folksam Livförsäkring inte säger upp försäkringen
- försäkringstagaren betalar aviserad premie för ny försäkringsperiod.

Folksam Livförsäkring förbehåller sig rätten att ändra försäkringsvillkor per den 1 januari varje år (årsförfallodagen).

Försäkringen upphör helt att gälla vid avtalad pensionsålder, dock senast den månad då den försäkrade fyller 65 år. Försäkringen upphör även att gälla om den försäkrade slutar sin anställning och försäkringen inte överläts.

Om anställningen upphör i sin helhet får varken försäkringstagaren eller den försäkrade betala fortsatt premie för försäkringen.

Om premiefrielse beviljas för sådan tid som försäkringstagaren redan har betalat premie för, återbetalas denna premie på det sätt som anges i dessa villkor.

9.1 Rätt till ersättning

Om den försäkrade på grund av sjukdom eller olycksfallsskada får arbetsförmågan nedsatt med minst 25 procent finns det rätt till ersättning för den tid sjukperioden varar utan avbrott utöver karenstiden och under försäkringstiden. Den försäkrade måste avhålla sig från all form av yrkesarbete i motsvarande omfattning till den nedsatta arbetsförmågan.

Att Försäkringskassan har beviljat den försäkrade sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning eller sjukersättning är en viktig, men inte ensamt avgörande, omständighet för Folksam Livförsäkrings bedömning av rätten till ersättning.

För rätt till ersättning krävs att den försäkrade

- står under fortlöpande läkartillsyn och iakttar behandlande läkares föreskrifter
- följer anvisningar som lämnats av Folksam Livförsäkring och som avser begränsa följderna av sjukdomen eller skadan.

En enskild försäkring kan gälla med inskränkningar av medicinsk art. Detta framgår i så fall av försäkringsavtalet. Beträffande inskränkningar av generell art, se 14.

9.2 Karenstid

Karenstid är den tid sjukperioden måste pågå innan rätten till ersättning inträder. En sjukperiod måste efter uppnådd karenstid vara minst en dag för att berättiga till ersättning.

För premiefrielseförsäkring uppgår karenstiden till 90 dagar.

När den försäkrade inte längre uppfyller kravet på nedsatt arbetsförmåga med minst 25 procent återgår försäkringsbeloppet till den nivå gällde vid tiden före insjuknandet. Höjning av försäkringsbelopp kan ske tidigast efter 90 dagar från den senaste sjukperiodens slut.

För att uppnå karenstiden om 90 dagar ska sådan sjukperiod vara 90 dagar i följd. Alternativt får sjukperioder som under försäkringstiden helt eller delvis varat under de senaste 360 kalenderdagarna innan senaste sjukperiods början och som vardera omfattar minst 30 kalenderdagar i följd sammanräknas med varandra för att uppnå karenstiden. I detta fall ska även den senaste sjukperioden ha varat i minst 30 kalenderdagar i följd.

Om Folksam Livförsäkring bedömer att den försäkrade har fått sin arbetsförmåga nedsatt varaktigt eller för avsevärd tid gäller premiefrielseförsäkringen utan krav på karenstid.

9.3 Begränsningar i rätten till ersättning

Rätten till ersättning gäller endast för tid efter att den försäkrade har fyllt 16 år och fram till den månad då den försäkrade fyller 65 år. Rätten till ersättning upphör dock alltid senast vid avtalad pensionsålder.

Rätt till ersättning från försäkringen föreligger inte

- för sjukperiod som pågår när Folksam Livförsäkrings ansvarighet inträder
- för tid under vilken försäkringstagaren är skyldig att betala sjuklön till den försäkrade
- under tid som den försäkrade blir beviljad vilande aktivitets- eller sjukersättning.

9.4 Bedömning av arbetsförmågan

Folksam Livförsäkring bedömer omfattningen av arbetsförmågan utifrån den minskning som kan anses vara orsakad av objektivt fastställbara symptom och funktionsnedsättningar. Vid denna bedömning beaktar Folksam Livförsäkring om den försäkrade kan utföra något slag av arbete som man kan begära av denne med hänsyn till ålder, tidigare utbildning och verksamhet, omskolning eller annan liknande åtgärd och bosättningsförhållanden.

Bedömning av arbetsförmågan under de två första åren av en sjukperiod

Bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt görs i första hand med hänsyn till den försäkrades förmåga att utföra sitt vanliga arbete eller sådant arbete som är jämförligt med detta. Upprepade sjukperioder med kortare mellantid än ett år läggs samman. Om den försäkrade under denna tid har utfört något annat arbete, tas dock hänsyn till detta vid bedömningen av arbetsförmågan.

Bedömning av arbetsförmågan efter två år av en sjukperiod

Efter de två första åren av en sjukperiod görs bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt med hänsyn även till den försäkrades förmåga att utföra något annat arbete som motsvarar hans eller hennes krafter och färdigheter och som rimligen kan begäras av den försäkrade med hänsyn till ålder, utbildning och tidigare verksamhet.

9.5 Ersättningens storlek

Ersättningens storlek framgår av försäkringsavtalet. Försäkringsbeloppet uppgår högst till den nivå som vid var tidpunkt medges enligt Folksam Livförsäkrings produkt erbjudande för nyteckning.

Ersättning ges i proportion till den arbetsförmåga som omfattas av försäkringen enligt följande tabell.

Grad av arbetsförmåga	Ersättning i procent av försäkringsbeloppet
Hel	100
Tre fjärdedelar	75
Halv	50
En fjärdedel	25

Premiefrielse gäller för den premie som är avtalad vid skadetillfället. Om försäkringstagaren minskar den avtalade premiebetalningen, har Folksam Livförsäkring rätt att ompröva premiefrielseförsäkringen.

Vid pågående ersättning fortsätter försäkringen att gälla under försäkringstiden även vid anställningens upphörande. Vid partiell arbetsförmåga gäller försäkringen därefter inte för utökning av arbetsförmågan.

9.6 Premiefrielse och premiebetalning vid partiell arbetsförmåga

Vid partiell ersättning från premiefrielseförsäkringen då anställningen fortgår ska försäkringstagaren betala den del av premien för försäkringarna i FolksamPlan som inte omfattas av ersättning från premiefrielseförsäkringen och försäkringen fortsätter att gälla i oförändrad omfattning under försäkringstiden.

Om vid pågående arbetsförmåga anställningen upphör fortsätter försäkringen att gälla under försäkringstiden med skillnaden att försäkringsbeloppet minskas i förhållande till graden av premiefrielse som gäller vid tidpunkten för anställningens upphörande. Ersättning ges efter karenstiden om sjukperioden påbörjats under anställningen. Om den försäkrade då anställningen upphört blir fullt arbetsför upphör försäkringen att gälla och utbetalningen upphör. Någon rätt till ytterligare ersättning vid senare arbetsförmåga finns inte.

Om den försäkrade under pågående sjukperiod får ny anställning med en sysselsättningsgrad som högst motsvarar graden av arbetsförmåga utgör detta inte hinder för fortsatt ersättning från premiefrielseförsäkringen. När den försäkrade blir fullt arbetsför upphör försäkringen att gälla. Någon rätt till ytterligare ersättning vid senare arbetsförmåga finns inte.

Se även 9.5

9.7 Höjningsrätt/ändring av försäkringsbelopp

En förutsättning för att få höja försäkringsbeloppet är att den försäkrade är fullt arbetsför vid tidpunkten för höjning. Beroende på den försäkrades ålder och försäkringsbeloppets storlek kan även hälsoprövning komma att krävas vid höjning av försäkringsbelopp.

Höjning kan aldrig ske till högre försäkringsbelopp än vad som kan medges enligt reglerna för förmånsgruppen samt Folksam Livförsäkrings regler för maximal premiefrielsenivå som gäller vid tidpunkten för höjning.

Premie för det nya försäkringsbeloppet beräknas enligt vad som gäller i Folksam Livförsäkring vid ändringstillfället. Höjning av försäkringsbeloppet kan inte ske under pågående sjukperiod. Efter det att sjukperiod upphör kan nästa höjning ske tidigast efter 90 dagar räknat från den senaste sjukperiodens slut.

Folksam Livförsäkring har rätt att bestämma ytterligare begränsningar i höjningsrätten om det behövs av försäkringstekniska skäl.

Höjningsrätt som inte nyttjas får inte användas vid ett senare tillfälle.

Det nya försäkringsbeloppet börjar gälla från och med dagen efter att anmälan om ändringen gjordes till Folksam Livförsäkring. Detta gäller dock inte om försäkringstagaren har begärt att ändringen ska träda i kraft senare.

Höjning av försäkringsbelopp utan ny hälsoprövning

Försäkringstagaren har rätt att höja försäkringsbeloppet utan att ny hälsoprövning krävs för den försäkrade, under förutsättning att den försäkrade är fullt arbetsför vid tidpunkten för höjningen, samt har erhållit en löne- eller arbetsinkomstökning som minst motsvarar det belopp som krävs enligt Folksam Livförsäkrings regler för höjningsrätt, eller att höjningen i övrigt följer av reglerna för den förmånsgrupp den försäkrade tillhör.

Höjningen får dock inte överstiga den nivå som medges enligt Folksam Livförsäkrings vid var tidpunkt gällande hälsoprövningsregler och regler för möjligt försäkringsbelopp.

Höjning av försäkringsbelopp med ny hälsoprövning

Försäkringsbeloppet får, med undantag för de begränsningar som framgår ovan, höjas efter genomgången hälsoprövning, under förutsättning att höjningen kan beviljas på normala villkor.

Sänkning av försäkringsbeloppet

Vid sänkning av försäkringsbeloppet återbetalas inte inbetalad premie som avser tid innan sänkningen.

9.8 Utbetalningsbelopp för premiefrielseförsäkring

Från den 1 januari året efter det att rätt till utbetalning inträtt kan utbetalningsbeloppet höjas för därefter omedelbart fortsatt oavbruten nedsatt arbetsförmåga. Höjning sker efter beslut av Folksam Livförsäkrings verkställande direktör och motsvarar högst den procentuella höjningen av prisbasbeloppet från närmast föregående kalenderår, dock med högst fyra procent. Höjning kan därefter göras för varje tolv månadersperiod på motsvarande sätt.

Efter beslut av Folksam Livförsäkrings styrelse kan höjningarna av utbetalningsbeloppet sättas ned eller tas bort.

10. Avgifter och skatt

I försäkringsverksamheten uppkommer kostnader för administration, försäljning med mera samt kostnader för avkastningsskatt. För att täcka dessa kostnader har Folksam rätt att ta ut avgifter från försäkringen. Nivån och sättet att ta ut avgifter kan ändras under försäkringstiden. För traditionell försäkring kan utjämning ske över tiden.

Folksam kan ta ut en premieavgift, en fast förvaltningsavgift, en rörlig förvaltningsavgift, en utbetalningsavgift, en flyttavgift, en återköpsavgift samt göra avdrag för avkastningsskatt. För försäkring tecknad efter 2017-05-31 kan även administrationsavgift tas ut. Vid fondförsäkring tas utöver Folksam Fondförsäkrings avgifter också ut avgift av respektive fondförvaltare. För fonder med kurs i utländsk valuta, se även 6.1. Vid traditionell försäkring belastas avkastningen med kostnad för kapitalförvaltning.

Folksam betalar, enligt lag, en årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde. För traditionell försäkring kan utjämning ske över tiden.

Om återbetalningsskydd inträtt tas avgifter ut från respektive förmånstagares andel av försäkringskapitalet.

Den försäkrade och den som är förmånstagare enligt ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande har rätt att begära att Folksam ska skicka denne meddelande för det fall försäkringen sägs upp på grund av obetalad premie. Folksam har rätt att ta ut en avgift för sådant meddelande.

I samband med att försäkringen tecknas lämnas information om vilka avgifter som tas ut samt storleken på avgifterna vid den tidpunkt försäkringen tecknas. Uppgift om aktuella avgifter finns även på folksam.se.

Folksam har rätt att när som helst under försäkringstiden ändra storleken på avgifterna. Även sättet att ta ut avgifter kan ändras. Information lämnas då till försäkringstagaren. Normalt sker sådana ändringar vid nästa premiebetalningsperiod.

10.1 Uttag av avgifter vid traditionell försäkring för ålderspension med eller utan återbetalningsskydd

Premieavgiften tas ut från premien. Den fasta förvaltningsavgiften, den rörliga förvaltningsavgiften, administrationsavgiften, flyttavgiften, återköpsavgiften och avdraget för avkastningsskatt tas ut från försäkringskapitalet. Utbetalningsavgiften beräknas på det belopp som betalas ut eller som ett fast belopp och tas från försäkringskapitalet eller debiteras försäkringstagaren. Avgift för meddelande om obetalad premie tas från försäkringskapitalet eller debiteras försäkringstagaren. Vid traditionell försäkring belastas avkastningen med kostnad för kapitalförvaltning.

10.2 Uttag av avgifter vid fondförsäkring för ålderspension med eller utan återbetalningsskydd

Premieavgiften tas ut genom avdrag på den inbetalda premien varefter återstående del fördelas till de valda fonderna.

Den fasta förvaltningsavgiften, den rörliga förvaltningsavgiften, administrationsavgiften, flyttavgiften, återköpsavgiften och avdraget för avkastningsskatt tas ut genom att Folksam Fondförsäkring säljer det antal fondandelar som behövs för att täcka avgifterna. Om försäkringen har fondandelar i flera fonder säljs fondandelar proportionellt i förhållande till andelsvärdena i de olika fonderna. Utbetalningsavgiften beräknas på det belopp som betalas ut eller som ett fast belopp och tas ut på motsvarande sätt eller debiteras försäkringstagaren. Avgift för meddelande om obetalad premie tas från försäkringskapitalet eller debiteras försäkringstagaren.

Avdrag för fondförvaltningsavgifter sker löpande enligt de bestämmelser som vid var tidpunkt tillämpas av fondförvaltaren. Avgiften är avdragen i den redovisade dagskursen för respektive fond.

11. Utbetalning från försäkring

Den som gör anspråk på utbetalning från försäkringen ska styrka sin rätt. Om det inte finns anledning att utreda Folksam betalningsskyldighet och mot vem den ska fullgöras, sker utbetalning senast en månad efter det att rätten till ersättning inträtt och den eller de som gör anspråk på ersättningen fullgjort sina skyldigheter enligt försäkringsavtalet. Sådan utredning ska göras skyndsamt. Efter att utredningen slutförts ska utbetalning ske inom en månad.

Om utbetalning av ålderspension eller efterlevandepension eller utbetalning från sjukförsäkring sker senare betalar Folksam dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Även om dröjsmål inte föreligger och Folksam inte betalar dröjsmålsränta, utgår så kallad förräntningsrörelseränta, motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter, från och med den 31:a dagen efter att belopp förfallit till betalning.

Den försäkrade eller dennes rättsinnehavare ska godkänna att Folksam och dess återförsäkringsbolag får begära upplysningar från läkare eller annan sjukvårdspersonal, sjukhus eller annan sjukvårdsinrättning, sjukgymnast, naprapat, kiropraktor, psykolog eller psykoterapeut samt allmän Försäkringskassa eller annan försäkringsinrättning. Folksam är inte skyldigt att göra utbetalningar från försäkring om den försäkrade eller dennes rättsinnehavare inte medverkar vid utredningen.

Folksam har rätt att bestämma på vilket sätt utbetalning ska göras.

Är månadsbeloppet från den försäkring som ska betalas ut vid utbetalningstillfället lägre än två procent av gällande prisbasbelopp, har Folksam rätt att korta ner utbetalningstiden eller betala ut beloppet kvartalsvis, halvårsvis eller årsvis i efterskott.

Kostnader vid utbetalning av pension

Om ett försäkringsavtal medför särskilda kostnader för Folksam vid utbetalning samt vid utbetalning till utlandet, har Folksam rätt att ta ut en avgift.

11.1 Utbetalning av ålderspension

Rätten till utbetalning av ålderspension inträder den månad den försäkrade uppnår den avtalade pensionsåldern enligt försäkringsavtalet.

Om försäkringskapitalet från den försäkring som ska betalas ut vid utbetalningstillfället understiger 30 procent av gällande prisbasbelopp, har Folksam rätt att säga upp försäkringen och betala ut ett engångsbelopp.

11.2 Utbetalning av efterlevandepension

Pensionsberättigad förmånstagares rätt till utbetalning av efterlevandepension i form av återbetalningsskydd eller familjepension inträder månaden efter den försäkrades dödsfall.

Anmälan om dödsfall ska snarast möjligt göras till Folksam. Dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket ska bifogas anmälan.

Om återbetalningsskydd inträtt och försäkringskapitalet i den försäkring med ålderspension som återbetalningsskyddet omfattar understiger 30 procent av gällande prisbasbelopp, har Folksam rätt att säga upp försäkringen och betala ut ett engångsbelopp. Detsamma gäller avseende försäkring för familjepension.

11.3 Utbetalning från sjuk- och premiefrielseförsäkring

Anmälan om arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall ska göras till Folksam Livförsäkring av försäkringstagaren inom sex månader från sjukperiodens början. De handlingar och upplysningar som är av betydelse för bedömning av försäkringsfallet och Folksam Livförsäkrings ansvar, ska anskaffas utan kostnad för Folksam Livförsäkring. För bedömning av rätt till utbetalning av försäkringsbelopp och/eller ersättning vid sjukdom eller olycksfall kan Folksam Livförsäkring kräva att den försäkrade uppsöker särskilt anvisad läkare. Detta gäller även under pågående sjukperiod. Kostnaden för sådan undersökning och eventuella resor i samband med undersökningen bekostas av Folksam Livförsäkring.

Försäkringstagaren är skyldig att utan dröjsmål anmäla till Folksam Livförsäkring om graden av arbetsoförmåga förändras.

11.4 Preskriptionsregler

Rätten till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd upphör om den som gör anspråk på ersättning inte väcker talan mot Folksam inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Med förhållande avses de förutsättningar i försäkringsavtalet/gruppavtalet, försäkringsbeskedet och försäkringsvillkoren som måste vara uppfyllda för att rätt till ersättning ska föreligga. Preskriptionstiden börjar löpa när rätt till ersättning från försäkringen föreligger.

Den som framställt sitt anspråk till Folksam inom den tid som anges här, har dock alltid minst sex månader på sig att väcka talan mot oss från den dag Folksam har förklarat sig tagit slutlig ställning till anspråket.

11.5 Force majeure

Om en utredning av ett försäkringsfall eller utbetalning av ett försäkringsbelopp blir försenad på grund av force majeure, det vill säga en händelse som ligger utanför Folksam kontroll, kan inte Folksam hållas ansvarigt för förseningen. Detta givet att Folksam har gjort vad som skäligen kan begäras för att begränsa de skador som kan uppkomma.

Exempel på sådana händelser som kan utgöra force majeure är ändrad lagstiftning, myndighetsåtgärd, krig, krigsliknande händelser, terrorhandling, naturkatastrof, brand, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. Beträffande strejk, blockad, bojkott och lockout gäller ovanstående även om det är Folksam som är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

Folksam svarar inte heller för skada som orsakats av fel i telefontät eller annan teknisk utrustning som inte tillhör oss.

12. Flytträtt

12.1 Flytt från och inom Folksam

Försäkringstagaren har möjlighet att överföra försäkringskapitalet i en pensionsförsäkring som avser ålderspension till en annan pensionsförsäkring. Vid arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring krävs samtycke av den försäkrade.

En flytt får tidigast ske ett år efter det att försäkringsavtalet ingicks och måste avse hela försäkringskapitalet samt vara möjlig med hänsyn till försäkringens art. Flytt kan inte ske från försäkring som vid flyttidpunkten endast innehåller ålderspension, det vill säga saknar återbetalningsskydd. Den försäkrade har rätt att före den avtalade pensionsåldern enligt försäkringsavtalet komplettera ålderspensionen med ett återbetalningsskydd för att därefter ha möjlighet att flytta. Det krävs då att den försäkrade genomgår en hälsoprövning med godkänt resultat. I den mån försäkringen omfattar en rätt att före pensionsåldern komplettera ålderspensionen med ett återbetalningsskydd utan hälsoprövning på grund av familjeoption enligt 3.3 får dock försäkringen flyttas vid tidpunkt då sådan rätt föreligger.

Under utbetalningstid gäller dessutom att flytt inte är tillåten för försäkring med livsvarig ålderspension även om försäkringen innehåller återbetalningsskydd. Försäkringskapitalet kan inte flyttas efter den försäkrades dödsfall.

För flytt av försäkringskapital krävs att en pensionsförsäkring som försäkringskapitalet flyttas till finns tecknad. Försäkrad för pensionsförsäkring får inte ändras med anledning av flytt. Flytt genomförs endast om den bedöms överensstämma med inkomstskattelagens regler. Försäkringsavtalet upphör att gälla när försäkringskapitalet överförs till mottagande försäkringsgivare.

Vid flytt från Folksam upphör återbetalningsskydd, familjepension, sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring att gälla.

Värdet av en försäkring vid flytt kan aldrig överstiga försäkringskapitalet. Vid beräkning av det flyttbara försäkringskapitalet för traditionell försäkring görs avdrag för eventuella justeringar, upplupna försäkringsavgifter och skatter samt flyttavgift. Det flyttbara försäkringskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade försäkringskapitalet. Läs mer om justeringar under 5.3.

En fondförsäkrings värde vid flytt motsvaras av fondandelarnas värde vid försäljningen, efter avdrag för upplupna försäkringsavgifter och skatter som tas ut vid försäljningen samt flyttavgift. Det flyttbara värdet kan därför vara ett annat än det redovisade fondvärdet.

För fondförsäkring består flyttavgiften av en administrativ avgift. Om fondförsäkringens värde uppgår till högst ett prisbasbelopp, tas vid flytt ingen flyttavgift ut. För traditionell försäkring består flyttavgiften av en administrativ avgift samt i vissa fall av en avgift som ska täcka kvarvarande anskaffningskostnader. Kvarvarande anskaffningskostnader kan avse lön till Folsams försäkringsrådgivare eller ersättning till förmedlare för rådgivning, och är kostnader som vid tidpunkten för flytten ännu inte hunnits täckas genom försäkringsavgift. Folksam har rätt att ändra avgiften och sättet att ta ut den. Se aktuella flyttavgifter som finns på folksam.se.

Vid flytt inom Folksam till annan FolksamPlan kan Folksam medge fortsatt återbetalningsskydd, familjepension, sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring enligt vad som gällde i Folksam innan flytten.

Folksam har rätt att under försäkringstiden ändra reglerna för flytt av försäkringskapitalet..

12.2 Flytt till pensionsförsäkring i Folksam

Försäkringstagaren har möjlighet att överföra försäkringskapitalet från en pensionsförsäkring hos en annan försäkringsgivare till antingen en nytecknad pensionsförsäkring eller en redan befintlig pensionsförsäkring hos Folksam om det är förenligt med Folsams regelverk för flytt till befintlig försäkring.

Folksams ansvar vid försäkringsfall för det inflyttade försäkringskapitalet börjar gälla när det avgivande bolagets ansvar upphör under förutsättning att försäkringskapitalet kommer till Folksam inom en månad därefter. Folksams ansvar inbegriper dock inte något ansvar för försäkringskapitalets värdeutveckling för tid före det att försäkringskapitalet kommit till Folksam och placerats på försäkringen.

Folksam har rätt att, vid placering i traditionell förvaltning i Folksam Livförsäkring eller Folksam Tjänstepension, dela upp överfört försäkringskapital i ett överskott och en återstående del som används för att bestämma ett garanterat försäkringsbelopp enligt en fördelning som Folksam Livförsäkring respektive Folksam Tjänstepension bestämmer.

13. Årlig information

En gång om året lämnar Folksam information om värdet på försäkring för ålderspension. Informationen visar bland annat hur sparandet i försäkringen har utvecklats, de premier som placerats på försäkringen, utbetalda belopp och de avgifter som har belastat försäkringen. Dessutom kan den försäkrade från Mina sidor på folksam.se hämta uppgifter om försäkringarna i FolksamPlan.

14. Inskränkningar i försäkringens giltighet

Försäkringstagaren och den försäkrade är skyldiga att på Folksams begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för om försäkringen ska meddelas, utvidgas eller förnyas. Försäkringstagaren och den försäkrade ska ge riktiga och fullständiga svar på Folksams frågor. Om någon uppgift som lämnats är oriktig eller ofullständig gäller vad som anges ovan i 1.7.

För försäkring gäller nedan angivna inskränkningar. Om försäkringen enligt dessa bestämmelser inte gäller föreligger inte någon rätt till återbetalning av premier. Däremot föreligger rätt till försäkringens återköpsvärde inklusive tillägsbelopp.

För att omfattas av ersättning från försäkring för familjepension, sjukförsäkring eller premiebefrielse ska den försäkrade under hela försäkringstiden vara försäkrad för sjukförmåner enligt socialförsäkringsbalken.

Inskränkning i försäkringens giltighet hävs om särskilt avtal träffas om detta.

14.1 Sjukdomar och besvär som visar sig under försäkringstidens första 18 månader

Om den försäkrade är Företagare omfattar försäkring i FolksamPlan inte nedsatt arbetsförmåga till följd av nedanstående besvär som drabbar denne inom 18 månader från det att försäkringen trädde i kraft. Detta gäller även om nedsatt arbetsförmåga inträtt först senare.

- Rygg-, led- eller muskelbesvär som inte kan påvisas vara orsakade av olycksfallsskada.
- Fibromyalgi eller kroniskt smärttillstånd.
- Stressrelaterade sjukdomar som utmattningssyndrom, utbrändhet, trötthet eller asteni.
- Förslitningsrelaterade sjukdomar.
- Psykiska sjukdomar och syndrom.
- Posttraumatiskt stressyndrom.
- Depressiva tillstånd.

Begränsningen tillämpas inte vid återinsjuknande sedan det förflutit minst 36 månader räknat från den dag den försäkrade senast varit helt symptom- och besvärsfri. Med att vara symptom- och besvärsfri avses att den försäkrade under 36-månadersperioden inte har varit helt eller delvis arbetsoförmögen, samt inte haft sjukvårdskontakt eller genomgått undersökning, kontroll, vård eller behandling till följd av besvär enligt ovan som omfattas av begränsningen.

14.2 Särskild riskfylld verksamhet

Riskfyllda yrken och uppdrag

Försäkring i FolksamPlan omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som drabbar den försäkrade då denne, genom sitt arbete eller inom särskild verksamhet eller industri, utsätts för en större risk än normalt.

Exempel på sådan verksamhet är när den försäkrade är verksam

- på oljeplattform
- med att säkra eller skydda annan person eller egendom eller liknande särskilt riskfylld verksamhet
- som stuntman, luftakrobat eller liknande
- i yrkesmässig motorsport.

Sport och idrott

Försäkring i FolksamPlan omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall till följd av att den försäkrade har deltagit i sport, idrottstävling eller träning vid verksamhet där den försäkrade uppburit inkomst/bidrag (bidrag från sponsorer jämställs med inkomst) och som bedrivs av idrottsgymnasium, folkhögskola, högskola eller liknande utbildning med idrottsinriktning, idrottsförbund eller annan idrottsförening/idrottsklubb än korporationsförening.

Försäringen gäller inte heller vid nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall till följd av deltagande i sport och idrott, expeditions- eller äventyrsaktivitet eller annan riskfylld sysselsättning som inte kan anses som motions- eller fritidssysselsättning i normal omfattning och intensitet.

Exempel på sådan sysselsättning är när den försäkrade

- utövar kampsport där slag, sparkar eller motsvarande ingår
- deltar i expeditions- eller äventyrsverksamhet
- klättrar på berg, is, klippa, eller glaciär
- bedriver fallskärmshoppning, drak-, glid-, skärm-, ballong- och segelflygning, bungyjump eller liknande
- bedriver dykning på större djup än 30 meter, ensamdykning, dykning utan ytorganisation eller is-, vrak- eller grottdykning.

14.3 Vistelse utomlands

Försäkring i FolksamPlan omfattar inte arbetsoförmåga som drabbar den försäkrade under vistelse utanför Norden vilken varat mer än tolv månader. Vistelse utanför Norden anses inte avbruten genom tillfälliga uppehåll i Norden för läkarbesök, sjukhusvård, affärer, semester eller dylikt. Lämnar den försäkrade Norden under pågående sjukperiod finns rätt till sjukförsäkringsbelopp och premiebefrielse endast i den mån och för den tid en före avresan företagen läkarundersökning ger underlag för bedömning av den fortsatta arbetsoförmågan.

Endast sådant sjukintyg godtas som utfärdats av en av Folksam godkänd läkare.

14.4 Själv mord

Innan ett år förflutit från det att försäkringen trädde i kraft gäller försäkringen vid självmord endast om det måste antas att den tagits utan tanke på självmordet.

14.5 Flygning

Försäkring i FolksamPlan gäller vid alla slag av flygning om den försäkrade är passagerare.

Försäkringen omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som inträffar under eller i samband med att den försäkrade är förare eller har annan befattning ombord vid

- militär flygning
- avancerad flygning
- yrkesmässig provflygning
- flygutbildning
- privatflygning utanför Europa
- flygning för flygbolag som inte har koncession i Sverige, Norge, Danmark, Finland eller Island.

14.6 Grov vårdslöshet

Ersättning från försäkring i FolksamPlan kan sättas ned helt eller delvis om den försäkrade drabbas av nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som föranletts av, eller dess följder förvärrats av, att den försäkrade varit grovt vårdslös, till exempel genom påverkan av alkohol, annat berusningsmedel, narkotiska preparat eller dopningspreparat eller genom påverkan av läkemedel, som inte har använts i medicinskt syfte enligt läkares ordination.

Eventuell ersättning kan också sättas ned helt eller delvis om det kan antas att den försäkrade företagit en handling eller underlåtit att handla med vetskap om att handlingen eller underlåtenheten att handla innebar en betydande risk för att den försäkrades skulle drabbas av nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall.

14.7 Krig och politiska oroligheter

Krigstillstånd i Sverige

Vid krigstillstånd i Sverige gäller särskild lagstiftning i fråga om Folksams ansvar och rätt att ta ut tilläggspremie (krigspremie).

Försäkring i FolksamPlan omfattar inte nedsatt arbetsförmåga som drabbar den försäkrade medan krigstillstånd råder i Sverige, om den nedsatta arbetsförmågan kan anses beroende av krigstillståndet. Samma regel gäller om den försäkrade drabbas av nedsatt arbetsförmåga som kan anses följa av krigstillståndet inom ett år efter krigstillståndets upphörande.

Deltagande i krig eller i politiska oroligheter utanför Sverige

Försäkring i FolksamPlan omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall då den försäkrade deltar i krig, som inte sammanhänger med krigstillstånd i Sverige, krigsliknande händelser eller politiska oroligheter utanför Sverige.

Försäkring i FolksamPlan gäller inte heller för arbetsoförmåga eller dödsfall som inträffar inom tolv månader efter sådant deltagande och som kan anses vara beroende av kriget eller oroligheterna.

Deltagande i militärt FN-uppdrag räknas inte som deltagande i krig eller politiska oroligheter.

Vistelse utom Sverige vid krig eller krigsliknande politiska oroligheter

Om den försäkrade vistas i ett land utanför Sverige, där krig eller krigsliknande politiska oroligheter råder utan att den försäkrade själv deltar, gäller följande. Försäkring i FolksamPlan omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

Om kriget eller oroligheterna bryter ut medan den försäkrade vistas i området gäller försäkring de första fyra veckorna. Däremot gäller begränsningen genast om den försäkrade beger sig till ett område där krig eller krigsliknande politiska oroligheter råder.

Försäkring gäller inte heller vid nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som inträffar inom tolv månader efter sådan vistelse och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

14.8 Atomkärnprocess

Försäkring i FolksamPlan omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som orsakats direkt eller indirekt av atomkärnprocess.

14.9 Terroristhandling

Försäkring i FolksamPlan omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som förorsakats genom spridning av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terroristhandling. Terroristhandling är en handling som inbegriper men inte är begränsad till användning av tvång eller våld och/eller till hot om tvång eller våld av en person eller grupper av personer. Den utförs av någon som antingen handlar ensam, för en organisations eller statsmakts räkning eller i förbindelse med en organisation eller statsmakt. Handlingen begås av politiska, religiösa, ideologiska eller etiska skäl, inklusive avsikten att påverka statsmakt och/eller att framkalla fruktan i allmänheten eller någon del av allmänheten.

15. Övrigt

15.1 Behandling av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hantlar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam behandlar vi dina personuppgifter huvudsakligen för att fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet och för att följa de lagar och regler som gäller för vår verksamhet. Vi behandlar även dina uppgifter när vi har ett berättigat intresse att behandla dina personuppgifter till exempel för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig och för att utveckla våra produkter och tjänster. Hur vi behandlar dina personuppgifter beror på vilka produkter du har hos oss.

På [folksam.se/personuppgifter](https://www.folksam.se/personuppgifter) hittar du mer information om hur vi behandlar dina personuppgifter. Där kan du bland annat läsa om vilka personuppgifter vi behandlar, för vilka ändamål vi behandlar personuppgifter, vilka parter vi delar personuppgifter med och hur du utövar dina rättigheter. Du kan även kontakta vår kundservice på 0771 – 950 950.

Skaderegistrering

Folksam använder sig också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begär ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att Folksam får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annan försäkringsgivare. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till bland annat försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se [gsr.se](https://www.gsr.se) för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

15.2 Tillsynsmyndighet

Folksam verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen.

Adress: Box 7821, 103 97 Stockholm

Telefon: 08 – 408 980 00

E-post: finansinspektionen@fi.se

Webb: [fi.se](https://www.fi.se)

Folksam marknadsföring står under tillsyn av Konsumentverket.

Adress: Konsumentverket/KO, Box 48, 651 02 Karlstad

telefon: 0771–42 33 00

e-post: konsumentverket@konsumentverket.se

webb: [konsumentverket.se](https://www.konsumentverket.se)

15.3 Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism

De företag inom Folksamgruppen som omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism följer ett strikt regelverk för att förhindra att dess produkter och tjänster utnyttjas för finansiell brottslighet. Försäkringstagare, försäkrad och andra personer relaterade till försäkringsavtalet är skyldiga att förse dessa företag med all nödvändig information och dokumentation med anledning av tillämplig lagstiftning. Berörda företag inom Folksamgruppen har rätt att

- begränsa ett befintligt avtal samt vägra att ingå nytt avtal om förutsättningarna i första stycket inte är uppfyllda eller i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism föreligger
- avsluta avtalsförhållandet om det på skälig grund kan misstänkas att nyttjandet av Folksam produkter eller tjänster utgör led i penningtvätt eller finansiering av terrorism
- dela information till andra företag inom Folksamgruppen i syfte att upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

15.4 Kontaktuppgifter

Se [folksam.se](https://www.folksam.se) för kontaktuppgifter inom Folksam och för Kundombudsmannen Folksam.

16. Om vi inte skulle komma överens

16.1 Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda. En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

Vänd dig först till oss på Folksam

Missförstånd klarar vi ofta upp på ett enkelt sätt. Kontakta därför först den som tagit hand om ditt ärende. Vet du inte vem du ska kontakta kan du prata med vår växel. Berätta vilken typ av ärende det gäller så att du kan kopplas till rätt avdelning.

Kontakta oss

telefon: 0771-950 950

webb: folksam.se

Uppgift om vem som är klagomålsansvarig framgår på folksam.se/klagomal.

Folksams kundombudsman

Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut, så har du möjlighet att be om omprövning av vår kundombudsman som är oberoende i förhållande till Folksams organisation. Kundombudsmannen prövar de flesta ärenden som gäller försäkring, skador och sparande.

Kundombudsmannen kan göra en opartisk bedömning av ditt ärende och sedan rekommendera Folksam att ändra sitt beslut. Prövningen är självklart kostnadsfri.

Kom ihåg att du måste begära omprövning inom ett år efter Folksams slutliga beslut, och innan preskriptionstiden enligt försäkringsavtalslagen löpt ut.

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ärendet prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för mer information.

Kontakta kundombudsmannen

telefon: 020-65 52 53

e-post: kundombudsmannen@folksam.se

webb: folksam.se/klagomal

Om du fortfarande inte är nöjd

Om vi har försökt lösa problemet tillsammans och du fortfarande inte är nöjd med resultatet, finns det ett antal andra möjligheter för dig att få ditt ärende prövat.

Försäkringskommitté

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ditt ärende prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för information om detta förfarande.

Personförsäkringsnämnd

Personförsäkringsnämnden prövar tvister mellan den försäkrade (enskild konsument) och försäkringsföretaget eller tjänstepensionsföretaget i ärenden som rör liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, i de fall där det krävs medicinska bedömningar.

Du kan själv begära prövning hos Personförsäkringsnämnden via en särskild blankett som finns hos Svensk Försäkrings Nämnder, Box 24067, 104 50 Stockholm, tel: 08-522 787 20 eller på webb: forsakringsnamnder.se

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en statlig myndighet som kostnadsfritt prövar de flesta tvister om privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör ett lägre belopp än 2 000 kronor, medicinska bedömningar eller vållandefrågor vid trafikolyckor. ARN prövar inte heller försäkringstvister rörande försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter, om avtalet föreskriver ett särskilt tvistelösningsförfarande. Detta sker vanligtvis genom prövning i en partssammansatt nämnd. Fler undantag finns och framgår av ARN:s hemsida.

Anmälan till ARN måste göras inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till Folksam.

Adress: Box 174, 101 23 Stockholm
telefon: 08-508 860 00
e-post: arn@arn.se
webb: arn.se

Allmän domstol

Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Adress: Box 24215, 104 51 Stockholm
telefon: 0200-22 58 00
webb: konsumenternas.se

Kommunal konsumentvägledning

Du kan också få information och råd via din hemkommuns konsumentvägledare.

Konsumentverket

webb: hallakonsument.se

16.2 Vänta inte för länge

Om du väntar för länge med att få din tvist prövad kan du förlora din rätt till ersättning (preskription). Vill du undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten inom tio år från skadehändelsen/tidpunkten när det förhållande inträffade/inträdde som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd.

Om den tidpunkten inträffat före den 1 januari 2015 måste du i regel väcka talan inom tre år från det att du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande. Om ett försäkringsavtal berättigar till ersättning för olika ersättningsposter eller olika skador vid olika tidpunkter kan delar av kravet preskriberas enligt äldre bestämmelser och andra delar enligt nya bestämmelser.

Om du som privatperson anmält en skada före preskriptionstidens utgång har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutligt besked från Folksam eller Kundombudsmannen.

17. Begrepp

Anmäld lön/arbetsinkomst

Den pensionsmedförande lön/arbetsinkomst som försäkringstagaren anmält till Folksam ligger till grund för beräkning av möjligt försäkringsbelopp.

Med pensionsmedförande lön för anställd menas inkomst av tjänst i anställningen. Med pensionsmedförande lön/arbetsinkomst för ägare till enskild firma, och i rörelsen verksam make och med make likställd sambo, samt för ägare till handelsbolag eller kommanditbolag, menas arbetsinkomst från aktiv näringsverksamhet.

Arbetsoförmåga

Att den försäkrade, enligt Folksamns bedömning, på grund av sjukdom eller olycksfallsskada förlorat arbetsförmågan eller fått den nedsatt. Att Försäkringskassan har beviljat den försäkrade sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning eller sjukersättning är en viktig, men inte ensamt avgörande, omständighet för Folksamns bedömning av rätten till ersättning.

Den som beviljats tjänstledighet för att prova annat arbete (enligt socialförsäkringsbalken) betraktas inte som arbetsoförmögen.

FolksamPlan

I pensionsplanen anges vilka försäkringar den försäkrade omfattas av. FolksamPlan innehåller en eller flera försäkringar med samma person som försäkrad.

Fond

Samling av värdepapper (portfölj) som ägs av andelsägare.

Fondandel

En andel i en fond. Folksam Fondförsäkring är ägare till de fondandelar som kopplas till varje enskild försäkring och placerar inbetald premie i de fonder den försäkrade väljer.

Fondförsäkring

Pensionsförsäkring med fondförvaltning utan garanterat försäkringsbelopp. Utbetalningsbeloppet bestäms av försäkringens värde vid respektive utbetalningstillfälle.

Fondförvaltning

Försäkringskapitalet placeras i de fonder som den försäkrade väljer och som vid var tidpunkt anvisas av försäkringsgivaren.

Fullt arbetsför

Att den försäkrade inte till någon del uppbär sjuklön, sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitets- eller sjukersättning, skadelivränta, handikappersättning eller liknande ersättning och inte uppburit sådan ersättning i mer än 14 dagar i en följd under de senaste sex månaderna. I begreppet fullt arbetsför ingår vidare att den försäkrade kan fullgöra sitt vanliga arbete utan några inskränkningar eller särskilda anpassningar på grund av hälsoskäl och inte haft sådana inskränkningar/anpassningar under de senaste sex månaderna.

Den som beviljats tjänstledighet för att prova på annat arbete (enligt socialförsäkringsbalken) betraktas inte som fullt arbetsför. Den som har vilande sjuk- eller aktivitetsersättning eller liknande anses inte vara fullt arbetsför under den tid som ersättning förklarats vilande. För den som inte har förvärvsarbetat de senaste sex månaderna ska en bedömning göras av vad som skulle ha gällt om nuvarande anställning innehafts under perioden.

Företagare

Företagare är

- i enskild firma ägaren samt i rörelsen verksam make och anställda närstående
- i handelsbolag och kommanditbolag samtliga ägare samt anställda närstående
- i aktiebolag anställd som ensam eller tillsammans med närstående äger minst en tredjedel av aktierna i bolaget, samt anställda närstående.

Med make jämställs registrerad partner samt sambo.

Med närstående avses make, registrerad partner, sambo, förälder eller barn till företagare enligt ovan.

Sambo i detta sammanhang är den, som utan att vara gift, sammanbor i ett parförhållande med person som är folkbokförd på samma adress.

Förmånstagare

Förmånstagare är den eller de som utbetalning görs till enligt förmånstagarförordnandet.

Förmånstagarförordnande

Förmånstagarförordnandet fastställer vem som har rätt till utbetalning från försäkringen.

Begrepp i förmånstagarförordnandet

Make

Person som den försäkrade är gift med. Med make avses även registrerad partner. Förordnande till förmån för make gäller inte under tid då mål om äktenskapsskillnad pågår.

Sambo

Ogift person som ogift försäkrad har gemensamt hushåll med och bor tillsammans med i ett parförhållande enligt sambolagen. Förordnande till förmån för sambo upphör att gälla när samboförhållandet upplösts, om inte annat angivits i förordnandet.

Barn

Den försäkrades arvsberättigade barn. Barnbarn kan inte vara förmånstagare. Barn som inte är arvsberättigade måste namnges för att kunna vara förmånstagare.

Försäkrad

Försäkrad är den person på vars liv, ålder eller hälsa försäkringen gäller. I FolksamPlan är den anställda eller enskild näringsidkare/delägare i handelsbolag/delägare i kommanditbolag försäkrad.

Försäkringshandlingar

Försäkringsbesked

Innehåller upplysningar om vem som är försäkringstagare, försäkrad och förmånstagare, samt information om försäkringstid och omfattningen av försäkringen.

Vid ändring av försäkring framställs nytt försäkringsbesked eller tillägg till försäkringsbeskedet som sänds till försäkringstagaren.

Försäkringsvillkor

Beskriver de ersättningsmoment som kan ingå i försäkringen. De ersättningsmoment som ingår redovisas i försäkringsbeskedet.

Försäkringsföretag

Företag som har tillstånd att bedriva försäkringsverksamhet enligt försäkringsrörelselagen.

Försäkringsgivare

Försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag som fysisk eller juridisk person har tecknat försäkring med.

Försäkringstagare

Försäkringstagare är den som ingår avtal om försäkring med Folksam och som är ägare till försäkringen. Övergår äganderätten till annan, betraktas denne därefter som försäkringstagare.

I tjänstepensionsförsäkring är den försäkrades arbetsgivare försäkringstagare. Vid försäkring där den försäkrade är enskild näringsidkare/delägare i handelsbolag/delägare i kommanditbolag är den försäkrade alltid försäkringstagare.

Försäkringstid

Försäkringstiden är den tid som försäkringen gäller. Utbetalningstiden ingår i försäkringstiden.

Hälsoprövning

Hälsoprövning innebär att den försäkrade till Folksam ska lämna en hälsodeklaration eller inkomma med läkarutlåtande eller liknande handling.

Höjningsrätt

Rätt att utan hälsoprövning höja försäkringsbeloppet.

Inlösenvärde

Inlösenvärdet i en fond är antalet fondandelar multiplicerat med fondens pris per andel vid inlösentillfället.

Kollektiv konsolideringsgrad

Nyckeltal som beskriver kvoten mellan ett ömsesidigt försäkringsföretags eller tjänstepensionsföretags tillgångar och garanterade utfästelser samt preliminärt fördelat överskott.

Inträdesdag

Den dag från och med vilken den försäkrade, enligt försäkringstagarens anmälan till Folksam, ska omfattas av försäkringen.

Olycksfallsskada

Kroppsskada som den försäkrade drabbas av genom oförutsedd, plötslig yttre händelse och som leder till sjukvårdskontakt och behandling av legitimerad läkare. Psykiska besvär betraktas inte som kroppsskada.

Med olycksfallsskada jämställs kroppsskada som orsakats av solsting, värmeslag och förfrysning.

Prisbasbelopp

Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen. Prisbasbeloppet räknas fram enligt 2 kap 7 § socialförsäkringsbalken.

Riskskydd

Riskskydd i FolksamPlan kan bestå av sjukförsäkring, premiefrielseförsäkring och försäkring för familjepension.

Sjukdom

Sjukdom anses ha visat sig den dag första sjukvårdskontakt togs med anledning av ifrågavarande sjukdom eller symptom på sjukdom. Med sjukdom jämställs isolering som smittbärare enligt myndighets föreskrift.

Sjukperiod

Den tid under vilken nedsatt arbetsförmåga varar utan avbrott under försäkringstiden.

Tjänstepensionsföretag

Företag som har tillstånd att bedriva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Traditionell försäkring

Pensionsförsäkring med traditionell förvaltning och ett garanterat försäkringsbelopp.

Traditionell förvaltning

Försäkringsgivaren bestämmer hur försäkringskapitalet placeras i räntebärande papper, aktier, fastigheter och andra tillgångar för att sprida riskerna.

Uppskovstid

Tiden från tecknandet av försäkring till tidpunkten för utbetalning/utbetalningens början.

Årsdag

Det datum varje år då ett eller flera år gått sedan försäkringens ikraftträdande.